U RAIKUT

STREAMLET DKHAR

2001

U RAIKUT

(KA DRAMA KHASI)

DA

STREAMLET DKHAR

La Pynmih da:

ESES PLUS,
Golf-Links,
Khliehshnong,
SHILLONG - 793 001

2001

U RAIKUT

First edition 2001
1000 copies

Layout& Design : ESES PLUS,
Golf-Links

Printed at:
Classic Computers,
Police Bazar,
SHILLONG - 793001

3

Shi Kyntien

Nongpule Baieit,

Nyngkong eh nga pynpaw ïa ka jingkmen jong nga ba nga la lah pat ban pynmih pyrthei sa kane kawei pat ka kot. Nga pynpaw ruh ïa ka jingsngewnguh jong nga ïa phi ki nongpule kiba la ju kyrshan lem ïa nga lyngba ka jingnoh synniang jong phi ban pule ïa ki kot Khasi. Da shisha kane ka dei ka jingpyrshang ba nyngkong jong nga ban thoh drama. Ka daw ba kongsan eh kaba pynlong ïa nga ban thoh drama ka long ba ngi dang duna eh ki drama Khasi ha ki Kolej bad Skul Bah. Hadien ba nga la hikai kumba khatsaw snem ha Khasi Department NEHU, nga ïohi shisha ba ki drama Khasi kiba la mih pyrthei ki dang duna palat bad kim kot rynïeng kat ki novel Khasi lane ki poitri ruh. Halor kane ka nongrim, nga la rai ba ngan thoh hi noh. Lyngba kane ka jingpyrshang barit jong nga, nga la ïohi bad da la de hi nga la mad ïa ki jingeh kaba la pynlong imat ïa kiwei de ki para nongthoh ban kiar na ka thoh drama namar ka bun eh ki jnit ki jnat bad ki aiñ ki kanun thoh drama ba ngi dei ban bud. Jar la katta ruh nga la tur shaphrang ban pynsan ïa u symbai ka thoh drama uba la jan istait noh ha ki snem kiba la leit bad ban pynroi pat ïa u sup u thiar ki drama Khasi.

Da ka mynsiem kaba sngur, nga pynpaw sha phi ki nongpule ba nga pdiang sngewbha ïa kino kino ki jingai jingmut lada don na phi ha kaba pynbha ïa kane ka drama. Ngam sheptieng ruh ïa ka *criticism* halor kane ka kot, namar nga la ïaleh ban wanrah ïa ki jingjia kiba ka imlang ka sahlang ka ïakynduh ha kiba bun ki khep kiba la jia, ba dang

ïai jia bad ba lah ruh ban jia ha ka jingim jong ngi kaba man la ka sngi. Toi ban ïatei na ka bynta kaba bha, nga shim ïa ka kabu ban kynthoh ïa ka jingsniew ka kiad ha kane ka drama kaba lah ban pynsahnud sah ïa u briew u bym lah ban kylla haduh kaba kut ka jingim jong u.

Toi wat la ki jingjia ha kane ka drama ki long ki jingjia ha ka jingim briew, wat la ki jaka ki dei kiba shisha, hynrei ngam shym mut pat ban ktah matïong ïano ïano ruh ki para briew namar ïa ki jingjia la shu mutdur hi da ka nongthoh. Lada don hangno re hangno ka jingïasyrïem hangne hangtai ïano ïano, nga pan map namar ka lah ban long kaba shu jia ryngkhat.

Kyntang wai wot, ngam lah khlem da pynpaw ïa ka jingsngewnguh ïa I Kong Badaplin War, iba la pashat ïa ka *Bishar Kynthoh Lyngkot* halor kane ka kot.

Nga da sngewnguh kyrpang eh ïa I Kpa ka ïing Dr.S. Lamare, iba la pynwan dur pynwan dar ïa kane ka kot bad ïa ki khun kiba la kyrshan met bad mynsiem ha ka ban pynmih ïa kane ka kot. U Blei Un kyrkhu ïa phi baroh.

Khublei shi hajar nguh.

Ka nongthoh
S. Dkhar

Dr.B. War,
Head,
Department of Khasi,
NEHU

KA BISHAR KYNTHOH LYNGKOT

Nga da sngewkmen shibun eh ban ïohi bad ban pule ïa kane ka kot drama thymmai - **U RAIKUT** da i Dr. Streamlet Dkhar, ka drama Khasi ka ba don rynïeng rynïot namar ba ka la kynthup haduh 5 tylli ki *Act* bad ha kaba kawei kawei ka *Act* ka don ha ki sa ki *scene* kiba pher. Shuh shuh ruh i nongthoh i la phikir ban ai dur ai dar bad ai ki bynta ki kamram ki ba biang ïa ki tyngshop ki puron ha ka drama. I la lah ruh ban pynbiang ïa ka *plot* ka *setting* ki *dialogue* bad kiwei de ki bynta ki ba donkam ha kane ka drama jong i.

Haba phai sha ka phang ka ba i nongthoh i la jied ban pynrung ha kane ka drama, im shym riej ban pyni ïa ka jingsniew jong ka kyiad bad haduh katno ka wanrah ïa ka jingjot ha ka jingim u briew. Toi, wat la i la pynshynna ïa ka bor pynjot jong ka kyiad, i la kdew ïa u nongdih bunsien eh kum u briew u ba tlot ha ka jinglong doh bad u ba shem shitom eh ban ksaid bad lait im na kum katei ka jingsniew. Ka kyiad ym tang ba ka ktah ïa ka jingkoit jingkhiah jong u briew, ka ktah ïa ka ïoh ka kot bad ruh ïa ka trei kam trei jam jong u. Haba la kyrni eh ban phyrngop ha ka, u briew u ngam arsut sha ka jingjynjar bad jingkthang ka ba ktah ïa ka ïing hi baroh kawei. U Raikut, kum u tyngshop ba kut ha ka lanot, u sngewthuh biang biang ïa ki jingma kiba ap ïa u ba ngat ha ki shrip jong ka kyiad namar ba

katto katne ngut ki paralok jong u ki la duh ei la ka mynsiem na kata ka daw. Ka jingbym lah jong u ban synshar halor lade kat haduh ban leh thurmur ïa ka kam ka ba u trei ha *bank* ka lynshop ïa u sha ka jingbudnam sniew kum u nongtuh nongbam klop ïa ka pisa kiwei. Kane ka jingjia, nalor ba u la don lypa ha ka met ka ba la ban da ki jingpang, ka la wanrah syndon ïa ka jingiap ha u.

U Raikut u kut ha ka shem lanot namar ka por ha pyrthei kam shym ap haduh ba un da lah ban kylla ka ba mut bad ban lait na ka kyiad. I pliah ding ka jingkyrmen pat i phyrnai ha u paralok mendih jong u, u Ngaid, u ba paw kumba un lah ban lait na ki tyrsim ïong jong ka kyiad.

Ha ka ba pynkut ngi ïohi ba kane ka drama ka la pynriewspah da shisha ïa ka litereshor Khasi bad nga kyrmen skhem ba i nongthoh in dang ïai pynnoh synniang shuh shuh sha u sup u thiar jong ka thoh ka tar Khasi.

Dated Shillong (B. War)
The 14th December, 2000.

Nongïashim Bynta

01. U Raikut.
02. Ka Ribha, ka tnga u Raikut.
03. Ka Riakor, ka khun ka Ribha bad u Raikut.
04. U Ribok, u khun ka Ribha bad u Raikut.
05. U Ngaid, u paralok baieit jong u Raikut.
06. U Manik, u Doktor ba sumar ïa u Raikut.
07. U Roland, u kontrak, uba ju buh pisa ha Bank.
08. U Lam, u pion ka Bank.
09. U Mon, u *cashier* jong ka Bank.
10. U Lumlang, u *barababu* ka Bank.
11. Ka Phida, ka L.D., ha Bank.
12. Ka Dari, kaba trei ha klinik u Doktor Manik.
13. Ka Li, ka para marjan ka Ribha.
14. U Pulit Rangbah.
15. U Pulit khynnah uba don ar khlur.
16. U Ron, u paralok u Ngaid.
17. U Mulot, u paralok u Ngaid.
18. U Jneng, u paralok baieit eh jong u Raikut.
19. U Phil, u nongap jingkhang.

ACT I

Scene i

(Ha Shillong Club, ka bynta ba shadien jong ka ha kaba ju sah rwing ki briew da kaba wai ïa ki kamra. Ha ka kamra ba 13 don u Raikut, kawei ka klat, uwei u bilor soda bad uwei u Director Special halor ka miej; don saw tylli ki shuki sawdong ka miej harud pat don kawei ka jingthiah).

Raikut : Mynta ka khatsan tarik u August! (u da ksih artad da ka kti kamon ïa u bilor ba dang pyndait laha na ryndang) Ma me Bakhus!* Me la leh aïu ïa ki lok jong nga baroh? Ka jingnud jong me te me! Me la long lok ïa ki paralok jong nga baroh haduh ba ki la kylla long ki mraw jong me la katta snem! Mynta dang tang san snem me la da phah leit shnong noh ïa arphew ngut ki lok baieit jong nga! (Rung kynsan u Ngaid da ka jinglyngngoh bym lah ong shuh)

Ngaid : Balei kumne Raikut? Bad no me ïakren naduh hynne? Mano ba la leit shnong?

Raikut : Oho! Ale Ngaid, me la poi, ale nga ap ïa me hi. Nga ïakren bad une u Bakhus. Mem ïohi naduh ba u ieit eh une ïa kito ki jong u Jneng, u Lang bad ïa nga ïa me ba ngi da bynnud sat ban ïakhlad lok bad u Bakhus, haduh ha kaba khatduh ruh ki khot hi, "Bakhus, Bakhus, wat ieh noh ïa nga". Peit shane nga ruh nga kdup ieit ïa u. (U bat ïa u bilor kiad).

---

* Bakhus : U dei u 'lei kiad jong ki Greek. Ha ka English ki ju spel dak *Bacchus.*

Ngaid : Bakhus shi Bakhus! U Bakhus aïu uta Raikut? Nga te ngam pat ithuh ïa uta?

Raikut : Oho! Mem ithuh, uta te dei une keiñ me! (U da kdew artad sha u bilor D.S). Ba la ieit eh une ïa ki lok te, u lam syndon sha shnong khlem dei por.

Ngaid : Oh, ong kumta keiñ me ba ngan sngewthuh. Nangta, balei mynta ngin ïashong shane? Balei ym sha ba ju ïashong, nga mut sha *Bar* jong ka *Club*?

Raikut : Oh ho, me ruh, mem tip ba ym plie *Bar* mynta ka sngi? Mynta ka dei ka sngi jong u *Dryden*, mem tip ym long shatai! Mem ïohi ba nga wanrah la u jong?

Ngaid : U *Dryden* aïu uta? U nongthoh ïa kato ka kot . . . aïu kumto?

Raikut : Keiñ me tasngeng, ïa une te hap da batai lut khoit iwei pa iwei i jingmut. Nga mut ka dei ka *Dryday* ym ïoh um ei ei hangne ba khang ka Bar. Mem ïohi ba ngi hap wai kamra shane shadien? Katno tarik mynta? Ym dei 15 tarik u August. Na kata ka daw nga ong ba ym long shatei sha khmat.

Ngaid : To kata shane ruh kam pher. Te, imat me te me la sdang ne kumno?

Raikut : Em ngam pat sdang nga dang ap ïa me, mem ïohi une u bilor ba dang *seal* bha. To, ngin ïasdang noh. ap, ngan khot ïa u nongtrei (u khñiot ïa ka baje na kynroh).

Nongtrei : *Yes, sir.*

Raikut : khie wanrah uto u nar plie bilor ba ngan plie ïa une u bilor *soda* (phai sha u Ngaid) ngin ïa phah rah bam aïu?

Ngaid : Ap ngin sa phah rah kham hadien.

Raikut : (Sha u Nongtrei) To khie wanrah shwa uta u nar plie bilor. (U sngap jar shipor) Ngaid, balei nga sngew khia ka mynsiem mynta ka sngi?

Ngaid : Baleh aïu kumta? To me, ynda la dei tok te men sa sting jai.

Raikut : Em ym dei ïa kata baroh. Nga sngew kynmaw eh ïa u Jneng te me (u Ngaid u la mut ban knieh ktien). Ap ïa nga, Ngaid, mynta ngan kren lut kat ba don hapoh la ka mynsiem; me ruh long sakhi. (U shri ïam artat) Me dang kynmaw em Bakhus ïa u Jneng? Uto u jrong pung, jrong khmut, jrong tmaiñ tangba u bym ju jrong kti, me kynmaw haba me ithuh lok ïa u nyngkong, tang ka kti ruh um kwah kner ban khublei ïa me? Hynrei ... hynrei me pat me pynshoh bieit ïa u, me ong, "Peit sha u Raikut, peit sha uta peit sha uta haduh men da jop thiaw ïa ka jingieit jong u ïa me, Hu...hu...hu... (ïam u Raikut).

Ngaid : Keiñ noh, keiñ noh katto seh Raikut (hamar kata ka por la rung u nongtrei) sngap noh la peit sa u nongtrei ïa me. Un tharai me la ar khlieh, un tharai me la king janor. To, lok katto la biang!

Raikut : Biang? Biang shano me? Nga la ong ai lad ïa nga ba ngan pyllait lut mynta ka sngi. Kumno te me ngan lah ban klet ïa u Jneng, uba dang rit shiphew sñem ïa nga? U lah da leit shnong!

Ngaid : Te me la don katno snem lih?

Raikut : Nga la dap sawphew ar snem pura ha u bnai ba la lah. Me tip lai snem shwa ba un leit shnong u ong, "Ngam lah ban pyllait ïa me Bakhus, hynrei nga lah ban pyllait ïa ka tnga jong nga". Nga la ïohi ha kato ka sngi khatduh ba u kdup ieit ïa u Bakhus ha la shadem, kaba kyndeh kum ki dew ka duriaw.

Ngaid : Balei u kdup ieit ïa uta ha la kut shadem? Ka tnga ka la phet ne kumno?

Raikut : Um kdup ïa u Bakhus te ïano pat? Ka tnga kan leit phet lei? U la beh keiñ ïa ka Hu...hu... (u ïam) Ko lok baieit eh jong nga shano phi don mynta? Hu...hu...

Ngaid : Keiñ noh seh Raikut phi leh kumne te ngan leit noh. Nga thait ban ïohi ïa phi kumne.

Raikut : (U ñiad ïa la ki khmat bad sei ka rumar na pla patlun ban sur ïa ka khmut ba la jaw um sngur) Shisha te Ngaid man ba poi ka *Independence Day* ngam ju lah klet ïa u Jneng. Me ruh me tip bha ïa kata.

Ngaid : Hooid nga sngewthuh tang ba yn leh kumno? To yn sah tang ha ka jingkynmaw ïa u lok baieit.

Raikut : Hooid keiñ me, kan hap long hi kumta.

Ngaid : Ngi hap hi te ban pdiang ïa ka jingshisha.

Raikut : Kata keiñ me Ngaid nga ong ba lada um ieit une u Bakhus ngam pat rat da duh lok ïa u Jneng uba pli, shish! (u kynjik kynjak nangta u sngap shiphang).

Ngaid : *Let's start our day together, me and you.* Ale shong hangne halor jingthiah ba ngin ïoh pynaram artad la ka met.

Raikut : Hangta te sngew biang me bad sngew jah thait artad. Lah da katno baje katta? (u da peit ïa ka baje kaba dang ar la lah shiphew minit).

Ngaid : Nga ruh Raikut nga la ong ha ïing ba ngan leit bam khana bad ki paralok. Tangba nga shu ong me ngan leit ïoh paralok tam na ei uba ïaieit ïajan lait na me?

Raikut : (U shong halor jingthiah bad u rah artad ïa u bilor D.S. nalor miej, u khñiot ïa ka baje khot briew na kynroh, nangta wan mih uwei u nongtrei) "*Waiter*, sngap shane! wanrah shi pleit u *chicken pakora* wan rah bad ka um syaid de". (Nangta u phai sha u Ngaid bad u bteng) Ngaid, nga sngew pap ba bunsien haba ka Ribha ka ïawer leit kai ïa nga, ngam ju don por na ka bynta jong ka.

Ngaid : Shisha me, ngam ju ïohi shisien ruh ba men ïaïaid lang bad i Kong Ri. Me te me la ïoh menkmie da kaba kat ma i shisha.

Raikut : Ngam lah len ïa kata. Ba ngan da ïoh tnga sa shi spah ngut ruh, ban kum ka mynsiem jong ka te ngan ym ïoh da lei lei ruh.

Ngaid : Haba nga peit ïa i ym tang ba i long ka briew kaba bha jinglong, hynrei kaba jemnud bad

burom tnga ruh. Ka dur ruh kaba ilub kynthei ha ka stem ka snieh doh ha ka jrong shñiuh. Hynrei nalor kita baroh i long iba don akor shisha. Me te uba donbok me ban ïoh men kmie kum ito.

(Hamar kata ka por la ïohsngew ïa ka jingtied jingkhang bad wan rung u nongtrei *Club* u wanrah artylli ki klat ha ka *tray* bad ka um syaid shi bilor heh. U buh bad u mih noh).

Raikut : To ngin *celebrate* (u theh artad ïa ka kiad ha ki klat bad u Ngaid pat u theh um soda ha ki). *Cheers.* (ki rah artad la ki klat shajrong bad ki ïapyndei para klat) *Happy Independence Day!*

Ngaid : *Same to you,* he he... (u rkhie artad shdei) Ym dei me *cheers!* ong *Shakihia* me ong (Baroh ar ngut ki ïarkhie jam hangta).

Raikut : Sngap, sngap shane! (u rah la ki kti kumba pynsangeh ïa u Ngaid) Naduh hynne me ong ba nga bun ktien, ym dei? Em, ngam shym bun ktien. Ngan ïathuh hok ïa me, nga kynmaw palat ïa u Jneng khamtam mynta ka sngi.

Ngaid : *What's so special?* Balei me kynmaw ïa u Jneng uba la ïap? Ai u mat ïashong para ba ïap. Ngi uba dang im *let's enjoy ourselves?*

Raikut : Em ym dei kumta, me mut nga dih ba nga *enjoy?* Em, nga dih ba nga sat ïa lade nga da long shisha u briew uba rem. (U tan suki suki ïa ka kiad na ka klat).

Ngaid : Balei me ong kumta, me rem kumno? Me long u *Branch Manager* jong ka *Bank,* ka tnga

me don, ki khun ar ngut me don, ka tyngka me don, te me rem ïa ei pat?

Raikut : Mem sngewthuh lok, me dang kham khynnah ban ïa nga haduh hynriew snem, ka kyrdan pule ruh me long tang u *graduate*, te haei men sngewthuh ïa ka jabieng une? (U kdew bad tied ïa la ka shadem).

Ngaid : Oh shano uta u *chicken pakora* ruh uba la slem sat? (Hamar kata ka por u nongtrei ruh u la rung artad bad shi pleit u *chicken pakora* ba la sieh da ki dieng kiba kum ki dieng jingpruid hapdeng kita ki *pakora* ryngkat bad ki *sauce* ar jaka ha ki bol rit).

Raikut : Shim Ngaid uto u *pakora* bam (ïa lade ruh u shim bad u tah da ka *sauce* kaba sat bad u tian ha shyntur). Me sngew kumno, ngin *phone* ne em ïa ki jong u Ron bad u Mulot?

Ngaid : Ma me keiñ me sngew kumno? Lada me ong *phone* te ngin ïa *phone*. Hynrei me don tang katne em? (u kdew ïa u bilor ba la sah sa shiteng) ngin dap hi baroh saw ngut? Tang ïa ngi ruh ym dap me, keiñ noh! Ngin sa ïashongkai pat bad ki.

Raikut : Kata, katba me ong. (Ha kata ka por u Raikut u la dep dih ïa saw pek ei ei hynrei um shym la buaid. U kren tip briew biang biang bad u i bun jingkhuslai haduh katta katta). Ka kroid ka la jan lut lok, nga te nga la pura, me pat?

Ngaid : Nga ruh nga la biang (u Ngaid u kren jakteit artad bad kaweh kti katba u dang kren). Mem

pat pynkut mynne me ong balei me rem? Ïathuh, ïathuh seh ha nga u lok baieit.

Raikut : Ngan ïathuh, balei ngam ïathuh tangba . . . tangba . . . (u sngap shiphang).

Ngaid : Balei tangba tangba? Tangba lei?

Raikut : U Bakhus! u lok ba nga ieit eh, dei une keiñ uba la jop ïa nga bad nga la rem hakhmat ka pyrthei, hakhmat ki khun khamtam, nga la rem! Hooid nga la rem!. (U Raikut u khlem bteng shuh bad u peit baje kti). Ade! la khyndai baje. Ïanoh, la palat ka por, khot ïa uto u *waiter* (u mut ïa u nongtrei ka Club) ban pynkhreh ka bil. (U Ngaid u khñiot ïa ka baje bad rung u nongtrei).

Nongtrei : *Sir!*

Raikut : Pynkhreh ka bil bad pynkloi.

Nongtrei : *Yes sir!*

Raikut : (U la sei ki lut shispah san tylli, u Ngaid ruh u la sdang ban kloh ïa la ka pla patlun ba shadien ban wad pisa) Me wad aïu? Ym donkam kat kine la biang ngan siew hi ma nga!

Ngaid : Kumno phin siew tang ma phi, nga ruh ngan ai lang, ym long?

Raikut : La Biang, me lei lei tang ka tulop ruh kaba shipawa ïa ka jong nga! Koit kam pher, ngan ai ma nga, namar dei ma nga uba ïawer ïa me (Rung u nongtrei ka Club).

Nongtrei : (U wanrah ha ka *tray* kaba rit ryngkat bad u musla sdieh bad ki dieng tyrsuh bniat bad ka kot lyngkdop kaba ïong kaba la thep lang shapoh ïa ka bil) *Sir, your bill please!*

Raikut : (U la shim ïa kata ka kot lyngkdop bad plied shapoh u la tyngkhap san spah tyngka shapoh bad sei pat san phew tyngka na ka bek rit jong u, u peit sha u nongtrei) Shim kane ïa me, trei hok kumne, ngan sa wan barobor.

Nongtrei : (U la phuh samrkhie bad kner la ka kti bad dem pynkdor la ka met) *Thank you Sir!*

Raikut : (U ïeng) Ïa noh kata ïoh ym ïoh taxi shuh. Nga khlem rah kali mynta ka sngi, ïa. . .

Ngaid : (U ruh u ïeng) Ïa Raikut ngin ap taxi nangtei na jaka ïeng pulit. Tangba la ka jong ka lad, yn ap shuwa ïa phi ne ïa nga?

Raikut : Oh shisha la la ka lad mo? Ngam poi kynmaw, me sha Motphran, nga pat sha Laitumkhrah, dang ïoh taxi hi tharai. (Ki ïamih baroh arngut).

ACT II

Scene i

(Ha ïing u Raikut, don ka tnga jong u, ka Ribha kaba la ap lypa ïa la u menkpa ban ïabam ja ryngkat. Ka kamra shet ja. Don kawei ka ben jrong, ka miej bad ki shuki harud ka miej. Kham ha kyndong la buh ïa ka T.V).

Raikut : Tok . . . tok . . . tok . . . (u tied na jingkhang ba na kamra ïing shet ja) Ri, Ri . . . (u khot suki suki)

Ribha : (Ka Ribha ka shong ha shuki bad ka dang peit T.V. mar syn ïohsngew ba tied jingkhang ka la ïeng joit ban plie jingkhang) Phi la wan?

Raikut : *Sorry Darling, I'm late!*

Ribha : Rung Kpa, ngam ju phylla te kpa ba dang katta phin ong, *I'm late.* Ngan pynkhreh bam noh, ïa kpa, nga ruh nga la thngan hi har.

Raikut : Map kmie man ka por nga ju pynap bam ja ïa phi kumne. Shano ki khun, ki la dep bam?

Ribha : Hooid Kpa, ki la dep. U Ribok u don *test* la shai, ka Riakor ruh ka la thiah kham kloi ba ka don klas dang step ha College.

Raikut : To, to, ïa, (u ïaid sha jingbuh um kaba mar ïasyndah bad ka ïing shet ja ban sait kti sait kjat bad bta khmat, nangta u wan ban shong ha

shuki ba don ha ïing shet ja) Khat tang khyndiat Kmie, lada sngew bang ngan sa pan.

Ribha : Ngan ong jingong kawei, phin ym sngew ei ei Kpa?

Raikut : Ong, ong seh, ngan sngew aïu ka!

Ribha : Kpa, ngam da i khlaiñ ïa phi mynta la katto katne por. Nangta ka bam ruh phi i leh thlia. Balei phim phah *check up* bha ïa lade? (Ka khat ja artad ïa lade) To ngin ïa duwai.

Raikut : Duwai ma phi seh Kmie. (Ka Ribha ka la ainguh na ka bynta kata ka bam bad na ka bynta ka ïing ka sem jong ka. Hadien ba la dep duwai u Raikut u bteng). Phi ong kumno Kmie ba nga lei?

Ribha : Nga khuslai ba phim i shait i khlaiñ! Wat la nga ong pynduna noh kato ka jingdih ruh, phim kohnguh phi dih pynban kumba don ba ong dih kham bun. Nga long tang ka kynthei, aïu ngan leh ban pynkohnguh ïa phi, ba phin iehnoh ïa ka? Nga la ju khroh bunsien ïa phi palat ïa u khunlung. Hynrei phi sngap da kawei ka shkor bad pynmih na kawei pat ka shkor.

Raikut : (U tian ïa ka ja tang ar kyntien) Keiñ noh kmie, yn nai ong ei ei ruh. Phi la leh bad shah bun kiei kiei na ka bynta jong nga, hynrei, ngan leh kumno? La trei ka jingieit u Bakhus ïa nga!

Ribha : Keiñ noh seh kpa, yn nai kren Greek hangne, u Bakhus shi Bakhus! Balei lah uta ban ïa u Ribok bad ka Riakor ruh?

Raikut : Da lei lei ruh ruh em Kmie, ki khun te ki khun, hynrei balei pat ngam lah pyllait ïa u? Duwai lem seh ba ngan lait na u.

Ribha : Duwai! Phim ïohi bad phim ïohsngew ba nga duwai miet la bad sngi ba phin kylla noh? Hynrei sngap bha Kpa, U Blei U ïarap ïa kito kiba ïarap ïa lade. Katno te ngan duwai? Katba phi pat phi lah la ki lok kyrhai! Mynshuwa phi ïalap ïa u Jneng katno nga sngew synei ba u ïap dih khlem dei por. Mynta pat phi ïajuh bad u Ngaid, u khun duk ki briew.

Raikut : Keiñ noh Kmie, keiñ noh, wat kynnoh ïa ki lok.

Ribha : Ngan kynnoh lei ïa ki lok jong phi? Nga kren keiñ ba phin sngewthuh ba phi kham heh ma phi ha ka kyrdan bad ka rta ruh. Te ym dei ba long kumba ïalam ne hikai ma phi ïa ki lok jong phi ban ïa phyrngop lang ha ka ahor ka kyiad?

Raikut : Keiñ noh kmie, (u sngap shiphang) phi la kdang ne - em? Ïa ngin ïathet noh. Peit nga lei nga shu ktaid, ngam ai nguid tip balei? (u bat ïa la ka shdem bad u shri) Kmie, ym dei ba nga la buaid, ïoh phi pyrkhat kumta. (Baroh ar ngut ki la ïaïeng bad thet kti u Raikut u ïaid beit noh sha la ka kamra bad ka Ribha ka lum ka lang bad ka sait ka khlieng nangta ka sa leit sha la ka kamra).

Scene ii

(Ha Bank, ka jaka trei u Raikut , u Raikut kumba ju long man ka sngi u la poi trei shuwa ka 10 baje. U shong ha la ka shuki bad u sei ïa ka bui soi kyrteng halor miej).

Mon : (U Mon u dei u nongtrei ba dei peit ïa ki pisa ha Bank lane u *cashier*) Khublei Bah. (u soi artad ïa la ka kyrteng ha kata ka bui).

Raikut : Khublei! Mon, phi la thep kito ki pisa mynshisngi ki jong uto u bah Lyngdoh?

Mon : Hooid, Bah. (u kren ïaïaid artad).

Raikut : (Kat ban da don 10.30 la jan baroh ki nongtrei kata ka Bank ki la ïapoi lut don tang katto katne ba u ai dak da u khulom saw. Nangta u khñiot ïa ka baje) Tring . . . ing (rung u Lam, uba dei u pion jong ka Bank).

Lam : Bah, phi donkam aïu?

Raikut : Khie wan rah sha saw shipela. (u shim ïa ka kot khubor bad u peit ïa ki khubor ba la thoh ha ka **Apphira**. Wan rung u Roland, u nongthep pisa ha Bank).

Roland : Khublei bah Raikut, kumno phi ïashait ïakhlaiñ? Hangne te bun kam beit mo? (u peit artad ïa ki *ledger* kiba phriang halor ka miej).

Raikut : Oh, kumne keiñ bah Roland! Ngi te hangne shu ïadon hi ka kam ban ïatrei. Nangta kumno phi poi wan haba phi dang wan mynshisngi?

Roland : Oh, sa ïa ngi ki kontraktor! Don katto katne tylli ki *bill* ba ki la *pass*. Tang mar ïamih nangne mynshisngi nga shu leit rung sha ophis bad donbok ba nga ïoh kine ki *cheque* artylli. Nga wan khnang ban *deposit* ïa ki.

Raikut : Oh phin ong kumta! Phi uba la donbok sat hi. (u tan ïa ka *drawer* bad sei ka *deposit slip* nangta) Shim pyndap hangne.

Roland : Ai artylli namar don artylli ki *cheque* (u Raikut u sei bad u ai ha u bad u Roland u la leh ïa kaba donkam).

Raikut : Lada phi kyrkieh eh te ngan sa pynleh ma nga.

Roland : Hooid, keiñ bah Raikut, nga da suk palat ban buh pisa ha kane ka Bank ba ïadon kiba ithuh ithaw kum ma phi. Te to kata sa pynai lem ma phi, ngan ïaid noh shuwa ba ngan hap leit *site*.

Raikut : To, to . . . bah Roland! Tring . . . ing (u khñiot ïa ka baje nangta u kren wei briew) Nga ruh kumba khleh king, haba nga phah shim sha ïa u Lam, nga khñiot baje pat ban lei? (u bat ïa ki *deposit slip* ba la pyndait lang bad kita ki *cheque* ba la dep soi na khmat ha kti kadiang bad tan ïa ka *drawer* bad thep ïa ki hangta; kawei ka *cheque* ka ka dei 30 hajar, kawei pat 50 hajar). (Rung u Lam).

Lam : Shim bah kane ka sha, nga slem khyndiat ba ym don um thnam. I kong Rit die sha ruh i la ber sla sha na ka bynta ka sha dud. Kumta hap ap shiphang ban ïoh sha saw.

Raikut : To to! Buh hangto ynnai bun ktien than. (u klet noh ban phah thep ïa ki *cheque* ha ka *counter* buh *cheque*). (Rung u Ngaid)

Ngaid : Hei! me poi suk hynnin ka miet?

Raikut : Are ma me! Hooid, nga poi suk. Me pat?

Ngaid : Nga ruh nga poi suk tang ba nga hap ïaid kjat naduh Motphran. U la mut ban pynthut uwei u CRP, ha Garikhana tangba ïa lade ruh u la sheng sheng; nga ruh nga ïaid bein noh la ka lynti.

Raikut : Me khlem leit trei seh mo?

Ngaid : Em, nga sngew ktha khlieh palat. I mei ruh ï la dom bha ba nga la kham *high* mynhynnin. Tangba nga shu da rapjot ba dei ka sngi lait !uid. Ïa ngin ïaleit phler noh?

Raikut : Me la bieit ne dang katta? Sngap ïoh ïohsngew sa ki briew! (ki para ba ïatrei lang ki la ïohsngew bad peit matsuh sha ka miej u *Branch Manager*, hynrei ki leh kum bym iohsngew ei ei).

Ngaid : To, kata ngan dang leit ma nga, tang ba wan kloi, shi baje la plie ka *Bar* ngan ap beit hangto. *O.K.* (u mih noh artad).

(U Raikut u trei la ka kam bad ar lai ngut ki *customer* jong u ki phah thep *cheque* ha u ba ki kyrkieh kam. Hynrei u ruh namar ba u la kyrkieh ban leit ïakynduh noh ïa u Ngaid kumta u la shu thep ïa ki *cheque* ha *drawer* la jong bad khang tala, da kaba mut ba un sa thep ha ka sngi kaba bud).

Scene iii

(Ha Shillong Club, u Ngaid u la ap lypa ha ka shuki kaba ha kyndong. U sngap jingrwai ba la tem na ka tape recorder kaba rwai "Balei kumta ïa nga bad tang shu ïohi ïa u Raikut u la phuh samrkhie).

Ngaid : *Welcome friend!* nga tip hi ba men ym slem bad bat la ka por. Me la dep kam?

Raikut : Peit shane Ngaid, ym dei ba nga la dep kam, hynrei nga la ieh la ki kam! Ngam kwah ïa me ba men wan kumto sha jaka trei. mem ïohi ki la pynran khmut lut ki para ba ïatrei lang baroh? Ngam kwah ba kin tip ïa ka jingtlot jong nga.

Ngaid : *OK, OK, cool down friend!* Ale shong hangne. Me tip Raikut hynnin nga jyrhoh sat baroh shimiet, shi khmat ruh ngam nang ïoh thiah.

Raikut : Me la ïoh dawai? Na kata ka daw me i thliew sat ki khmat mynta ka sngi. Te men leh kumno?

Ngaid : Me mut aïu yn leh kumno?

Raikut : Nga mut haba me sngew pang kumta me long hi ban wan hangne?

Ngaid : Haba nga la wan hangne, ka mut ba long beit. Ngam salia sa ïa ka jyrhoh tang shu dei tiak nga la syaid ka shadem bad nga la jem.

Raikut : Em me Ngaid, nga te ngam sngew dei ba men dih, nga ruh ngam sngew khlaiñ, ïa noh, me ruh leit noh sha la ïing, nga ruh ngan leit biang sha Bank.

Ngaid : Keiñ me, me kren kum u khunlung. Lah wan te lah wan! Ngin mih nangne khlem dih? Keiñ me, kata te ka bym lah long! Ei *waiter* (u khot ïa u nongtrei, u nongtrei ka Club) *one bot D.S. and soda.*

Raikut : Te mem lah me ban shah tang shisien ruh? Te to kata katba me ong (u nongtrei uba kyrteng u Kumar u wan rah ka Director Special, ar tylli ki klat bad shi bilor ka soda ha ka *tray* bad buh halor miej).

Kumar : *Khane ka kuch chaiye?*

Ngaid : Wan rah uto u phan sdieh!

Kumar : (um sngewthuh) Kaei ma phi kwah Sar?

Raikut : *Finger chips!* (u phai sha u Ngaid) Me ruh me shu ong phan sdieh un leit sngewthuh shano me sa ïa u dkhar. Me sngew kum ka pata Khasi ne? (u phai sha u Kumar) jaiye, ab samjha na?

Kumar : *Ji sir!*

Ngaid : (u la plied ïa u bilor bad theh mar shi pek ha ki klat; u shim sa ka um soda bad u theh; ki rah la ki klat shajrong bad pyndei ïa ki) Shakihia!

Raikut : *Shakihia!* (ki ïarkhie biang namar ki dang kynmaw ïa u *shakihia* ba la pynkylla na ka *cheers*). Ngaid, nga sngew sahnud te me ba ngam pat saiñ lut kito ki *ledger* halor miej? Nga sngew pap ban ym trei hok ïa la ka kam.

Ngaid : *To me! kam, kam! Hangne ruh kam. Sa trei lashai, promise, ngan nym pynwit ïa me lashai. OK!*

Raikut : (u tan suki ïa ka kyiad bad u leh bun ingmut jingpyrkhat bha. Hooid, ki jingmut jingpyrkhat jong u ki her sha Bank, sha ïing, sha ki khun. U thnam ka jabieng; nangta u thnum ha lade, katba u Ngaid u dang mih ban leit shabar, u kren marwei). Nga la mut ban rai noh ba ngan pyllait shisyndon ïa kane ka kam dih, hynrei balei keiñ ngam long kum ka kyrteng ba nga lah ban raikut bad ban long noh u briew uba thymmai? (hamar kata ka por wan rung u Ngaid).

Ngaid : Me thnum aïu marwei marwei? Nga ïohi mynta me la sdang kren wei briew la bun wat. *Any problem?*

Raikut : (u la shu sngap bad kohnguh tang ka khlieh) Mem sngewthuh ba me dang marwei. Nga ieit palat ïa la ka tnga bad ki khun!

Ngaid : Me tip Raikut balei ngam wad briew? Ba nga bynnud eh ïa i mei, i mei jong nga, hooid, shisha kum i mei jong nga ngan ym ïoh kmie! I ieit palat ïa nga kat haduh ba ngam kynmaw ba nga la rangbah katne ruh? Nga sngew sah kum u khunlung!

Raikut : Kaba dei me, ka Kmie te ka Kmie! Me te uba donbok ba me dang im i mei jong me; nga te ngam nang bynnud ba nga la duh kmie naduh dang rit.

Ngaid : *Sorry, I'm very sorry friend!* Ngam shym mut ban pynkynmaw ne pynjawdud kmie ïa me.

Raikut : Koit, kam lei lei! Me tip Ngaid, nga long briew katne ruh dei da ka jingkyrshan i mei ieit ïa nga, hynrei ïa i ruh nga la duh mynta la ar snem. Katno i trei shitom ban kyrshan buh skul ïa nga, haduh ba ngan da ïoh kam bad ïapoikha bad i Ribha.

Ngaid : Nga ruh te me tharai lada nga don briew kum i kong Ri kan long da kumwei, hynrei nga sheptieng palat ban wad briew namar ka juk ka la kylla. Nga tieng ïoh nga long 'si samkhmut, ha ka rit tulop, ha ka duk, ïoh nga hap shah sait paiñkhana pynban! Waw! Ieh noh, lah ka shong bad i mei!

Raikut : Keiñ noh me, me kren bieit aïu kumta? Mynta ba dang im i kmie me kren kop keiñ me; lashai ynda khlait ka khmat i kmie mano ban peit ban ri ïa me?

Ngaid : Kata ruh kaba dei, shish! Kane ka long khun marwei ruh ka ban ïap. Kito ki kur ar kmie lai kmie ruh kim ju ïatur ba nga dih eh.

Raikut : Te pyrkhat noh da ka briew me, wad da kaba duk ruh yn lei? Tang ban shngaiñ lang i mei jong me ruh.

Ngaid : Ban wad briew te tip nga nang ne em? Tangba balei keiñ nga sngew kumba ngan shong samla sah kumne? Teng teng haba nga sngew pang lei lei nga sngew kumba ngan ïap samla te me!

Raikut : Keiñ noh Ngaid, me te me shu kren tang ban lait jynhaw. (u peit artad sha ka klat ba la

thylli arwat, bad u jyreh artad kum uto uba la kdang kyiad) Ngaid la saw baje, peit shane la kumno kumno ruh ngan leit phai pat sha Bank shuwa ban khang.

Ngaid : To kata, khie dang ïaid ma me. Ngan sa nang wan ma nga nadien.

Raikut : (u Raikut u ïeng suki tuiñ bad jam artad ar lai jam, kynsan u sangeh) Katno ka bil nga khlem pat siew?

Ngaid : Ym lei lei, mynta ka sngi ngan siew hi ma nga phi la siew hynnin, khie lei suk!

Raikut : To, kata khublei shibun ho. Ngin sa ïakynduh.

Scene iv

(*Ha Bank, u Raikut hadien ba u la ïakynduh bad u Ngaid u la leit sha la shuki kum uto uba dang wan donkam na shabar*).

Raikut : (u shim ïa ki *ledger* bad peit ïa ki, bun na ki la saiñ da u Bara babu jong ka Bank u bah Lumlang. Hangta u kren wei briew) Te, u bapli u Lumlang, u la pynleh lut ïa ki kam jong nga baroh, hynrei kito ki *Housing Loan* bad *Loan* kali pat tip u la pyllait ne em? Ieh ngan sa peit lashai! (Hamar kata ka por wan ïaid u Lam nangta).

Lam : Bah phi kren ei ei?

Raikut : Em! (u jubab lyngkut) Hei, ap! Sngap don ba wan wad ïa nga hynne hadien shi baje?

Lam : Tip bah, ki wad ïa phi ne ïano ngam tip? Tangba nga ïohi ba don ar lai ngut ki rangbah kiba khongoid sha ka shuki jong phi, tangba ki khlem kylli ei ei.

Raikut : Peit shane, khie leit ong ïa u bah Mon ban thep bha ïa ki pisa baroh ha *locker* ngan sa shim jingkheiñ lashai. Em me, khie khot ïa u Mon hangne.

Lam : To bah (u mih leit khot ïa u Mon. Hadien katto katne wan rung u Mon).

Mon : Phi phah khot ïa nga bah?

Raikut : Hooid, phi i hynne nga hap leit jingleit shiphang ba nga donkam kyrkieh, nga khlem ïoh saiñ kito ki *account* baroh ba mynta ka sngi. Te ...

Mon . Nga la pynbiang bah. Naduh ba la khang ka *counter* nga la pynbiang bad nga la peit ïa phi, ngam ïohi haduh saw duna te nga tharai phin ym wan shuh, kumta nga la lum lang ïa ki pisa bad ki kot donkam baroh.

Raikut : Kam lei lei, ngan sa peit ïa ki lashai ruh biang hi, nga shaniah ïa me. To khie sa wan lashai shiphew baje! ïa kito ki kot ki sla ngan sa peit bad saiñ lashai.

Mon : To kata bah, nga ruh ngan leit noh. (u Mon u la shu pun ha lade ïa ki kyntien u Raikut ba u ong "nga shaniah ïa me" u wiat ha lade marwei bad mih noh).

(Ka por wai ophis Bank ruh ka la dei, kumta iwei hadien iwei ki la sdang mih. U Raikut ruh hadien katto katne por u mih noh na ophis).

ACT III

Scene i

(Ha la ïing, u Raikut u rung na ïing shet ja. Ka Ribha ka dang shet jingshet, katba ka Riakor pat ka dang correct paper).

Raikut : Phi ïaleh aïu kumne shi kmie shi khun?

Riakor : Oh, i Pa! Phi lah wan trei keiñ? (Ka peit artad ïa ka baje ba dang 5.30 janmiet. Ka rkhie shdei bad ki bniat kiba lieh bad ryntih ki paw shabar).

Ribha : Ai kato ka mula kong kong ba in shong i Pa, pha ruh buh shuwa kito ki *paper* sa *correct* la shibit. Shim shet shuwa da ka sha ba ngin ïadih lang.

Raikut : Em khun, keiñ noh sha, nga sngew dap lyer ka kpoh.

Riakor : Ap ngan leit shim da kato ka *Gastro aid* ka dawai *homeo* ba bha eh. (Ka leit artad bad wan rah ïa ka dawai bad shim ka shamoit rit) Shim Pa, dih da kane ba phin pyngngad.

Raikut : Em khun, ngam kwah dih dawai ai da ka um syaid, ngan sa bam syndon da ka ja.

Riakor : (Wut ka ïeng ban pynsyaid um namar ba ym don um syaid shuh) Shim pa kane. Pa, nga kynmaw biang ïa kito ki por ba ngi dang kham rit ba phi ju wan trei kumne dang kloi, ym dei mei? (Ka pynkohnguh ïa la ka kmie).

Ribha : Ka bha keiñ kpa, peit seh u Ribok uba pli u la shu leh hi ïa ka *maths* bad ha ka shiteng snem ruh u shu lait salit, mynta uto u durut namar ki *test* jong u ki dang ïaid shaid shi shaid. Phi la tip hi ba ka klas *nine* kam dei shuh ka klas rit bad ka la kham eh shisha khamtam ka *maths*.

Raikut : Hangno u don? Hep, ko hep (u pyrta).

Ribok : Oi pa, (u wan sha u Kpa) nga dang kheiñ kawei ka jingkheiñ kam mih katno katno ruh, ïarap lem seh pa!

Raikut : Khie wan rah hangne ngan peit. Sah sa katno *subject* kata ka *test* jong me?

Ribok : Sah sa ka *maths* bad ka *science*, Pa. Ka *science* te nga la lah, ap ngan da leit shim shuwa kata ka *maths*. (U mareh sha la kamra bad shi minit u la da wan rah) peit kane pa, nga la kheiñ katno katno ruh kam mih.

Raikut : Hawto ngan da peit . . . (u peit shiphang bad u kohnguh khlieh) Oh . . . sa ïa kane ruh mem lah seh? Peit! shim da kane ka *method* (u bat ïa u khulom bad pyni ha ka kopi jong u Ribok) Kheiñ kumne (u batai tiak tiak) hato kane kam dei ka ansar?

Ribok : Ka dei! Ade, i Pa te iba stad jingkheiñ, peit mei, peit kong, tang kumto i lah da mih! Nga pat la ar kynta naduh ba nga wan skul ngam lah pynmih.

Riakor : Te, in nym stad jingkheiñ heit? Ban da bieit kum ma ngi baroh te, in trei hi kum u Branch Manager ka Bank? (Ka kren pynkhyllew ïa la u Kpa).

Raikut : Khie keiñ me, sa leit kheiñ bad praktis bha da kato ka *method* ba nga la hikai! Klet ruh men ym klet shuh.

Ribok : To, pa! (Wut u her sha la kamra).

Raikut : (U phai sha ka Ribha) Phi shet jyntah aïu kmie?

Ribha : Nga shet syrwa da ka dohsniang bad u tyrso, khleh im pat da u sohsaw bad u jamyrdoh. Ka biang kpa?

Raikut : Ka biang beit, nangta shano ka kong kong pat ka la da kloi ïeng nangne? Kaba pli, kato ruh kaba bun kam; tangba yn ong kumno mo kmie? Ka kam hikai te ha ïing ruh hap wan rah kam.

Ribha : Ka dei keiñ kpa, tangba kato pat ka hun eh ïa ka kam hikai te yn leh kumno? Ka shait ong barabor ba ka kam hikai na ka bynta ki kynthei khamtam, ka long ka kam kaba don burom. Te, kpa mynta ka sngi phi da leh tyngeh shisha mo ban poi kloi?

Raikut : Hooid kmie, tangba ngan ïathuh hok ïa phi nga sngew ñiuñ met. Tharai nga lah ban leit pyni doktor noh lashai ynda wan trei. ngan sa *phone* lypa ïa u doktor Manik.

Ribha : Kata te kaba da bha eh. nga lei nga la ju ong barabor ïa phi kpa, ba phim dei ban kheiñ sting ïa la ka koit ka khiah, hynrei phim ju sngap satia. To kata mynta te phi la sngewthuh hi, ka bha shibun eh. (Ka Ribha ka la khot bam ja lang ïa ki khun bad khat ja lang ïa u Raikut ruh. Kynsan

kynsan u Raikut u bat ïa la ka shadem bad kyrshan ha shuki).

Riakor : Pa, pa, balei kumne? Shim kloi mei balei i pa? (Ka Ribha ka bret bad siang bad pliang hangta ka kynrup ïa u Raikut. U Ribok ruh u ïarap kyrshan lang).

Ribha : Ribok, bat, bat na shadem bad jyllud na ka met. (ka pyndih da ka um syaid bad jyllud na ka met).

Riakor : Pynbam da i mluh ruh ïoh long ne mei? Ne ngan *phone* doktor noh?

Ribha : Khie, khie khun *phone* ka bha ba phin *phone*.

Raikut : (U pynsangeh da ka kti bad u kren suki jai) Ngam lei lei, ym donkam.

Ribha : Kumno ym lei lei, katne phi long? Khie kong kong *phone* ïa i doktor Manik, ong ba shitom eh i pa.

Riakor : To mei. (Ka shim ka phone bad dial ïa ki number jong u doktor) Hello! i doktor i don ha ïing? . . . O, i Doktor ne . . . Sngewbha seh doktor wan kloi kloi sha ïing i bah Raikut iba long u Branch Manager ha . . . Hooid, i shitom palat te doktor. I ud tyrha shadem . . . To, hooid. (ka buh ïa ka phone).

Ribha : Phi ïoh kren khun ïa i Doktor? I ong kumno?

Riakor : I ong in sa poi kumne, sah sa ar lai ngut ki nongshim dawai. In sa poi khlem pep.

Ribha : Khun ngin pynthiah ïa i pa halor kane ka ben. Khie Kong kong wanrah syngkhlieh bak bak. Kyrshan ma me Ribok na tyrpeng ka diang (ïa lade ka kyrshan na ka tyrpeng kamon).

Riakor : Kane mei ka syngkhlieh! (ka ïarap kyntiew artad ïa u Kpa na sha kjat bad pyntap ïa u da ka tapmoh rben.

Ribha : Khun, khie leit buh lypa ka um syaid ïoh shu donkam ynda wan i Doktor. Lum lang noh shuwa kine ki bam, ngin sa ïapeit ynda la leit i Doktor.

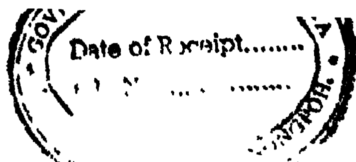
Riakor : To mei. (Ka lum ka lang bad pynkhuid ïa ka miej bam ha ïing shet ja bad tap shuwa ïa ki bam ki dih baroh. Hadien kata ka sa buh um khluit ha u ketli halor ding).

Ribha : Sngap, sngew kumba la riew ka phalor, phi la pynmeh *light* shabar? Tharai in dei i Doktor.

Ribok : (U ïeng bad khongoid na jingkhangïit) O, hooid, dei i Doktor. Ap ngan leit plie jingkhang. (Ryngkat bad u Doktor) Rung shane Doktor.

Doktor : (U rung) Ba i lei kumta? I long kumno?

Ribha : (Ka ïeng bad ai jaka shong ïa u Doktor) Ale Doktor, peit seh, nga dang shu sdang



khat ja, i shu bat kynsan ïa ka shadem bad i kum ban duh mynsiem noh. Ngi la shu pynthiah la ka pynthiah hangne ha ïing shet ja.

Doktor : To, to, (u deng ïa u nar eksamin ha ryndang bad kyntiew ïa u ha la shkor, nangta u khyndiet ïa ka banian na shadem u Raikut bad sdang ban eksamin). Pang nangne?

Raikut : Hooid Doktor! Nangne (u kdew sha shlipnud, sha krung bad trai shyieng krung).

Doktor : Ap ngan da eksamin bha. (U buh nar eksamin ha shadem hang kadiang) Ring mynsiem jlan, pynhiar mynsiem, ring biang... pynhiar. To, to, la biang! Pynbeit kato ka kti ngan thew *blood presure*. Naduh mynno phi sngew shitom kumne?

Raikut : La don doktor la katto katne . . . tangba kham sngew shitom mynta ka janmiet. nga dang mut ban wan sha phi lashai, tip ma nga shitom noh pynban mynta.

Doktor · Ka bha ba nga la ioh ban wan noh mynta (u shim ka dabor ba la buh lypa ha kyndong bad ïa ka sabon bad u thet kti bad ñiad ïa ki kti da ka towel. Nangta u shim ïa u khulom bad ka kot sada bad u thoh dawai).

Ribha : I long kumno doktor, im lei lei em? Ni, nga shait ong te Doktor barabor ïa i ban leit phah peit bha; i ud te i ud tangba im ju pyllait por pat ban ïakynduh ïa phi.

Doktor : Koit, kam pat da dier. peit i hap leit phah *test* ïa ka um pynkhieh, ka jingleit khyndew, phah *X-ray* na shadem bad phah leh ka *ECG.*

Ribha : In hap leit noh hi lashai em Doktor?

Doktor : Hooid kan bha! Na ka bynta mynta ka miet, phah thied noh da kine ki dawai. Ai i mat dih sha saw bad u ruti lada im treh bam ja, nangta pyndih kine ki kuli uwei uwei baroh ar jait. Haba leit phah *test* rah artad bad kane ka *slip*. Te, bah Raikut, phi ruh sa nang khlaiñ noh, tangba phi hap ban *rest* shuwa. Phim long shuh ban dih! U klongsnam jong phi u la *inflame* bha. Ka BP ruh ka kiew. Phim long *strain* ïa lade, phi ïohsngew? Kata sa leh kumta, gan ïaid noh.

Ribha : Khublei shibun eh Doktor. (Ka pynkham artad shispah tyngka bad ka ïaid artad sha jingkhang).

Raikut : Khublei shibun eh Doktor, ngan sa wan ne phah shaw ynda la ïoh *report*. Leit suk Doktor. (U mih noh u Doktor).

Scene ii

(*Ha Bank, ka shuki u Raikut ka thylli, namar um shym lah ban leit trei. U Mon pat u la da poi naduh shiphew duna ei ei*).

Mon : (U kren wei briew) Uto u Raikut ruh katta um lah ban wan, u ong ïa nga ban poi kloi ïa lade pat ka dang buaid jangar sah imat, ne tip ka jah shano? Hana! u ong ba u shaniah eh ïa nga, i bhai im pat tip ba uba shaniah eh u lah ban shet ha u dek! (U sngap noh shiphang jar. Kynsan ki khmat jong u ki ïohi ïa u shabi ka *drawer* jong u Raikut ba u Raikut u la klet. Nangta u shim, u da pynphai sha kadiang sha kamon) Hangta te la ïadei! Ngan buh

noh shawei, ieh ito i bhai thurmur i mat wad shuwa, in pyrkhat ba u shabi u la jah, ngan sa leh ïa kaba donkam. (U mih noh nangta bad u leit sha la ka shuki).

(Katba kiwei ki nongtrei ki ïatrei la ki jong ki kam kumba ju long man la ka sngi. Wan rung ka Riakor, ka khun u Raikut).

Riakor : (Ka kren ïa ka Phida kawei na ki nongtrei jong ka Bank) Kong, hangno phi ita i bah Mon?

Phida : Phi wad ïa i bah Mon? Itai hangtai ha kyndong. Ïaid beit nangne (ka kdew lynti) bad sa khun sha kamon phin lap ïa ka *counter* ba shong ma i.

Riakor : Khublei shibun kong! (ka ïaid artad sha ka liang ba ka Phida ka pyni. Ynda ka la poi ka kren ïa u Mon). Bah, phi dei ma phi ita i bah Mon?

Mon : Hooid, phi donkam aïu?

Riakor : Nga dei i Riakor, i khun i bah Raikut. I pa mynta im lah ban wan trei, te i phah ong ba phin dang ïarap peit lem ma phi ïa ki kam bad pisa pilaiñ. Sa dang buh jingkheiñ ma phi lane phah pynleh lem ha i bah Lumlang.

Mon : Oh! Phin ong phi dei i khun i bah Raikut? Ap shiphang ngin ïaleit dih sha. (u khang biang ïa ki synduk pisa bad thep ïa u shabi ha pla patlun, u mih na jingkhang kaba nadien).

Riakor : *(Ka shu ang tyngheng ïa ka jingleh u Mon)* Nga kyrkieh te bah, nga don klas 11 baje sha College. nga shu wan ïathuh ba i phah i pa.

Mon : Em phi, kumno kumta? Ïakynduh shisien shisien ruh, to phi! Ïa ngin ïadih nangne na dukan sha ophis hi. Ngin ym slem.

Riakor : Em bah! Ym long sngewbha, ba nga la kyrkieh eh. (Ka ïaid artad la ka lynti).

Mon : (U kren marwei) Ade! Kaba la sarong shisha! nga dang pyrkhat ngan pah noh, hynrei kaba i eh kynthei! Ban shisien ïohi eh nga la shoh katto te, la dei hi keiñ kaba eh kynthei! Ha ka kyntiak, ha ka mih khmut mih khmat, da kop hi ba un ïaroh khun u Raikut. Ngan sa pah, ngan da ïoh lad!

Lam : (Ïaid kynsan u Lam bad shibun ki shithi u bat ha kti. U peit sha u Mon) Oh, phi hangne, phi ïeng leh aïu hangne? (Kyndit u Mon thret).

Mon : Ngan ïeng leh aïu me, nga mut ban leit dih sha sha dukan.

Lam : Oh balei kumta? Man ka sngi phi khot ïa nga ban leit pynshim sha, mynta pat phi kwah leit hi? Nga la wan peit ïa phi ha jaka shong hynrei phim don. Shim kine ki shithi jong phi!

Mon : Ai hangne. Khie leit wan rah sha ïa nga, sa wan beit sha jaka shong jong nga.

Lam : To bah. (U ïaid artad sha dukan sha katba u Mon pat sha la jaka shong).

Scene iii

(*U Mon u sei ïa ki shabi bad plie biang ïa ka synduk pisa bad u sei ïa u nar ba sieh token bad buh halor miej. Ki briew hajan ka counter jong u ki la ïeng da u laiñ*).

Mon : *Token number* san.

Nongsei Pisa I : (U ai ka *token* ha u Mon bad u Mon u shon shap ïa ki rusit thep pisa bad ai ha uta u briew 10,000/- tyngka ryngkat bad ka *pass book*).

Mon : *Token number* hynriew!

Nongsei Pisa 2 : (Uta ruh u ai la ka *token* nar) Shim bah.

Mon : Kane ka dei ka jong phi (u pyni ïa ka cheque).

Nongsei Pisa 2 : Hooid bah.

Mon : Kane ka dei ka jingsoi jong phi bah?

Nongsei Pisa 2 : Hooid bah.

Mon : Soi hangne sa kawei! (u kdew artad bad pynmih ïa ka *cheque* na thliew kata ka *counter*.

Nongsei Pisa 2 : (U la soi bad u pynphai) Shim kane bah, la biang katto?

Mon : (U peit) To, la biang (u sei san hajar tyngka bad u ai ryngkat bad ka *pass book*).

(Rung u Roland, u kontraktor)

Roland : (U ïaid sharum shaneng, u thnum artad) Shish! Ban da don u Raikut ngan nym hap ap da ki kynta hangne? Thait ka wan Bank kumne hi ban hap ap laiñ. (U peit ïa ka *token* la jong bad u ong) Number 10 (u peit sha ki jaka shong) Kham lem seh bah Khyndiat (u kyrpad ïa uwei na kita kiba shong pyndap slip thep pisa hangta).

Phida : (Ka khot na la ka jaka shong) *Token number* shiphew, mano ba dei?

Roland : Tang shong ruh ym pat lap ba shong bha, nga la da shah khot. Dei ma nga kong.

Phida : (Ka peit ïa ka *cheque* ba la pyndap sanphew hajar) Kane ka jong phi bah?

Roland : Hooid kong.

Phida : (Ka peit artatien) Shano ka *pass book*, phi khlem ai lang hangne?

Roland : Em kong, ngam thikna, nga tharai *ka don bad i bah Raikut*, tangba ngam ïohi ïa *i* ruh.

Phida : Oh, i bah Raikut te i khlem wan trei ba i sngew shitom. Peit shane, ap shiphang namar ka dei ka pisa kaba bun, te ngan da *check* shuwa la phi dang don pisa ne em katne ha ka *account* jong phi?

Roland : (U kren thikna) Ym don balei tang katne? Nga dang shu dep thep dang katno phraphew hajar. Kaba la don lypa ruh kumba arphew san hajar ei ei.

Phida : (Ka ïeng nangta bad rah ïa kata ka *cheque*, u Roland, ka la wad ïa ka *ledger* D/29/00. Hangta ka shem ba ka pisa ka don tang kumba arphew san hajar ar spah tyngka. Ka wan phai biang bad kata ka *cheque* ha kti). Bah, peit shane phim don pisa shuh haduh katne! Te phin hap thoh noh da kawei pat ka *cheque* namar ka pisa jong phi ka don tang kumba arphew san hajar tam ei ei!

Roland : (Kyndit kumba ïuh tdong bseiñ) He? Phi ong tang arphew san hajar? Ka bym lah long? Kata te ka bym lah long shisha. (U la kynjik jynjak). Shish! Kumno kumta?

Mon : (U Mon uba la ïohsngew ïa kaba la jia u la ïeng na la ka jaka shong) Peit shane bah, lada ka pisa jong phi ka don tang katta kumba la ıathuh da i kong Phida, te kumno phin sei tam ïa kata?

Roland : Peit shane bah, ïa ka *cheque* nga la da ai ha u bah Raikut ba un pynthep lem, te balei u khlem pynthep keiñ mo?

Mon : Tip seh bah, phi ïa tip hi ma phi bad i keiñ. Ngan leit tip shano ma nga ïa kata ka kam jong phi baroh ar ngut? Te phin leh kumno? Peit kiwei ki *customer* ruh ki dang bun nadien jong phi.

Roland : To keiñ shuwa (u pyrkhat tiaw ha lade).

Mon : Peit shane bah lada phi thikna ba phi lah phah thep ha u bah Raikut te sa wan rah kito ki rusit ban ïoh pynshisha ho.

Roland : Ki rusit? (U pyrkhat shiphang) Ki rusit te ngam thikna, . . . Hooid, nga la kynmaw kita ruh kim don bad nga. Nga khlem shim imat ha kato ka sngi na u bah Raikut.

Mon : Hangta te la lah ma phi! Kata te ngam lah ïarap ei ei . . . Khie shong pyrkhat shuwa phin leh kumno?

Roland : (U ruh u mih noh na Bank da ka jingsngew diaw bad dap da ka jingartatien. U kren ïaïaid suki suki). Katba nga kynmaw te u Raikut u dei u briew uba beit, te balei pat u leh kumne ïa nga? Ha leh u klet thep ne? Ka *phone* jong u ruh ngam tip, ïing ruh ngam ithuh. Ieh ngan ap haduh ba un da wan trei syndon!

Scene iv

(*Ha Bank hadien ba la leit lut ki customer baroh, u Mon u la lum la lang ïa ki kot ki sla bad ki pisa baroh kumba ju long. Te ka para ba ïatrei ruh namar bym don u Branch Manager ki la mih shuwa ka por. Sah khatduh tang u Mon uba dang bun kam bad u nongap jingkhang shabar*).

Mon : Ito i bhai, i la muja eh ka kroid mynsngi mynshai ruh! I la klet sa ïa ki kam la jong ruh! Ngan pynlong 'lang kñia ïa i khlem pep. (Kren wei briew u Mon, u sei lor ïa u shabi ba u la buhrieh bad ïaid sha ka jaka ba ju shong u Raikut ha kaba ka *drawer* ruh ka don hangta hajan shuki hi. U plie da u shabi bad tan ïa ka *drawer* na khrum miej. U sei ki *cheque* katto katne tylli kiba la dei thep ar lai sngi mynshuwa, nangta u kren wei briew biang). Wow! *Wonderful!* U Tasngeng, ïa ki *cheque* ba la dep

soi ki *customer* ruh u dang buh sah hangne? Oh, shisha ka jong uto u Roland ruh kane; don artylli kawei 50 hajar bad kane kawei pat 30 hajar! Tarik ruh la dep soi, balei pat u khlem soi shadien u soi tang shakhmat? Ngan nym *deposit* ïa ki ngan *withdraw* beit ka saiñ jong u ruh kaba suk ban pynbud! (U ñiew san tylli ki cheque kiba kum kita bad lang baroh ki pisa kumba shilak phra phew hajar baroh) Nga la ïoh khur ei katto!

[Da ka jingbuit tuh u Mon u la lah ban ïoh khur ei ïa ki pisa ba phah buh ki briew, katba ka kit pap pat sha u Raikut uba la kheiñ shngaiñ ïa la ka jong ka jabieng bad khamtam eh ba u shaniah ïa u Mon. Ha kata hi ka sngi u Mon u la dep pynbiang nadong shadong ki *account* da kaba ai tarik shadien (back date) ha ki *ledger* jong u Roland bad kita kiwei de. Ïa ki jingkheiñ jingdiah baroh u la lah pynbiang bad u leit ha la kamra ryngkat bad kita ki *deposit slip* ba la pyndap u Roland ryngkat bad ka *pass book* jong u. Rung kynsan u Phil, u Nongap jingkhang].

Phil : Oh, phi dang don ma phi bah? Nga dang mut ym don briew shuh. Te ngan dang khang noh ma nga ïa kine ki jingkhang ïit mo?

Mon : (U la kyndit thret, namar um poi pyrkhat ban dang don ban wan rung shapoh). Hooid, khang noh shuwa na shato sharum. Nga la dep kumne. (Da ka jingtieng u la khñiot ïa kita ki *deposit slip* bad u bret ïa ki ha borti bret ñiut bad ïa ka *pass book* pat u la shu bsuh hapoh la ka miej ba tap da ka ïit bad kiwei pat ki kot

ophis hapoh jong ka. U pynbeit la ka *coat* bad mih nangta da ka jingkmen).

Phil : Phin leit noh bah?

Mon : Hooid, sa khang bha ka jingkhang ho! (U ïaid artad).

Phil : To bah.

ACT IV
Scene i

(Ha ïing u Raikut, don ka Ribha bad la ki khun ha syndah ka jingthiah pang u Raikut).

Ribha : Peit shane kpa, katne phi pang, te wat saitlah ïa nga. Wat ong ba phi kwah namar u doktor u la khang.

Raikut : (U kyiuh baroh shiryniëng) Ngan leh kumno keiñ Kmie? Lada ïoh tang tiak ruh kan jem noh keiñ kane ka jingkhynñiuh. Phim isynei ïa nga?

Ribha : Ba nga isynei keiñ kpa, nga sa ong shah shitom ieh shuwa ynda la ïoh *report* lashai, te ngin sa ïapeit. Thiah noh, ïaleh ban thiah.

Raikut : (U shu sngap, hynrei um man ïoh thiah satia, u khapbrip ki khmat hynrei ki kti ki kjat ki khynñiuh). Ri, shong hangne hajan seh, ale Kmie.

Ribha : Nga shong keiñ Kpa. (Ka bat artad bad syrpai ïa ki kti jong u). Kong, kong, pynai da ito i umphniang umwai ba ngan kyllan ïoh ïarap kumno kumno.

Riakor : (Ka leit shim na ïing shet ja) Shim mei. Koit noh seh Pa, wat shitom shuh. (Ka shri ïam artad). Ale hep shong lang hangne.

Raikut : Em, (u kren suki) u hep un leit khreh kot um pat dep *test* uba pli, khie khun, leit pynleit jingmut la ka kot.

Ribok : To Pa, koit noh mo Pa! (U ïeng bad doh ïa u Kpa na shyllangmat bad leit sha la kamra). (Kata ka miet ka long ka miet ka jingïaleh jong u Raikut. U pyrsad mynsiem phia phia bad ki dawai ki trei kam tang kumba lai kynta ei ei hadien ba u la dep dih ïa ki. Ka step ka la wan bad u Raikut u i tlot sat).

Scene ii

(*Ha klinik u Doktor Manik, ka Ribha ka leit rah ïa ki report jong u Raikut ba la phah test bad phah X-ray. Ka Dari, ka samla ba ju ïarap ïa u Doktor Manik ka ïathuh ha u Doktor*).

Dari : Doktor, i don iwei i kong, i ong ba i dei i lok jong i bah Raikut, i wan rah ki *report* ban pyni ha phi..

Dr.Manik : Khot ïa i shapoh. (ka Dari ka mih leit khot bad wan phai) Rung shapoh Kong. (Ka Ribha ruh ka rung). Phi la ïoh mo ki *report*?

Ribha : Hooid Doktor (ka sei ïa ka kot ba la sop bha da ka plastik bad ai ha u Doktor). Kine Doktor.

Dr.Manik : (U peit ïa ki *Report* bad nangta ïa ka X-ray pat u pyndait ïa ka ha ka tiar kaba long kum ka ïit plastik ba pynïeng hangta halor miej, nangta u pynmeh *light*). Humm . . . ade . . . (u kyrngah khlieh).

Ribha : Balei Doktor, ka thoh aïu? I Raikut i pang kumno?

Dr.Manik : Ap ngan da peit sa ki *report* (u sei ïa ki *report* ba *test* umpynjhieh, snam bad jingleit khyndew ruh, u pule ïa ki. Nangta u phai sha ka Ribha). Peit shane kong, u Raikut u shitom.

Ribha : I shitom kumno Doktor? (Ka la kylli pynstet ryngkat bad ka jingkylla dur).

Dr.Manik : Bun ki jingshitom, i la ïoh pang T.B., bad la bam baroh artylli ki tor. U *liver* ruh u la sieb. Lada ym sumar bha i lah ruh ban ïoh *jaundice* lane kata ka pang stem.

Ribha : Wow! Ko Blei Kynrad, u Kpa bapli. Nangta ngan leh kumno Doktor?

Dr.Manik : Kan bha na phin leit buh noh ïa i sha hospital, ba in ïoh ka jingsumar kaba thikna. Im long shuh khyndiat ruh ban dih kyiad! Phi la ïohi em hynnin ba i shu bat ïa ka shadem? Ha ïing te ym long! Em, da lei lei ruh ym long.

Ribha : To kata Doktor ngan leh ïa kaba donkam. Khublei shibun eh. (Ka mih nangta da ka jingkhia ka dohnud bad ki khmat kiba jreiñ ummat. Ka ïaid wut wut sha la ïing).

Scene iii

(*Ha ïing u Raikut, don ka Riakor kaba dang jyllud ïa ka met u Raikut namar ba u jyrhoh palat. Rung ka Ribha*).

Riakor : Mei phi la wan? Donbok ba phi la wan, hynrei te nga la sngew syier palat ba i Pa i shitom. Peit seh mei i jyrhoh.

Ribha : (Ka kynrup bad kyrshan lem ïa ka met u Raikut, kaba la ring bad ka snieh doh kaba la sdang stem). Suki Kpa, ka pynthiah ïa u jai da kaba kyrshan.

Riakor : Ka long kumno mei ka *report*? Ha pyni hangne.

Ribha : (Ka khapbrip khmat bad kyrngah buhrieh ïa la ka khun ban ai dak ïa ka ba kan ap). Bat shuwa ïa i pa seh khun.

Raikut : Kyrshan, kyrshan! (U khie jyrhoh biang bad ka shadem jong u ka tied kum ki dew ka duriaw) Ïarap! (U kren kynsan na kaba jyrhoh bad kdew sha la ka met ban ñiad. Phluk u jyrhoh da ka snam tylli). Shim kmie! Riakor ngan sa ïap!

Ribha : (Ka shim da ka jaiñ tap thiah bad ñiad ïa ka snam). Kong kong shim um syaid ban pynñiad ïa i pa.

Riakor : Wow mei! Kaei kane katne katne? (Ka lynñiar kliang. Wan mareh u Ribok na la kamra).

Ribok : Balei mei la jia aïu ïa i Pa? (U ïam artad bhu).

Ribha : Khie khun (sha u Ribok) leit ïathuh ïa i Meisan Li, ong ba shitom eh i Pa. Phi pat Kong kong pynkhreh ki jaiñ ki nep ngin rah noh ïa i pa sha hospital.

(Rung ka kong Li, ba ju khot ieit ka Meisan Li ka para marjan jong ka Ribha, ka bym don para trai ne ba ha ïing shata shajan).

Li : Balei Ribha, jia aïu ïa i Kpa ka Kong kong?

Ribha : (Ka shri ïam) Peit seh i shu shitom kynsan kumne naduh hynnin bad ngi mut ban ïaleit buh noh sha hospital.

Li : Ka bha shibun! (Ka twad ïa ki *pulse* jong u Raikut kumba leh ki nos ne Doktor, nangta ka phai sha ka Ribha). Ribha ki *pulse* ruh ki tlot bha, phah shaw taxi noh ha u Ribok. Ani kane ka kyrduh rangbah ha ïing ruh kaba sngew jakhom khait kum ha kine ki por!

Ribha : Hep, hep . . . (ka khot ia u Ribok uba dang ïam suk shi suk ha kyndong jingkhang kamra thiah bad khongoid na pyrda sha la u kpa). Khie khun leit shaw taxi noh. ngin ïaleit buh kat shaba ïoh jaka tang ban ïoh jingsumar shuwa; phi ong kumno ne kong Li? (Ka phai sha ka kong Li).

Li : Ka bha keiñ, kham suk ha Nazareth keiñ, ba jan ka leit ka wan ïa phi ruh. nangta u Dr.Manik ba sumar ïa i ruh u don hangto em?

Ribha : Hooid, ka long hi. donbok ban don jingthiah ba lait. (Rung u Ribok).

Ribok : Mei ka taxi ka la poi. Ngan rah shuwa kine ki tiar mo. (U rah kita ki tiar kiba dei ban rah sha hospital).

Riakor : Pa, phi la kloi em Pa ngin leit buh noh ïa phi sha hospital?

Raikut : (U jaw ummat brup). Khun katba phı ong, nga bynnud . . . hynrei . . . ban ieh ïa la ka ïing (Wan rung u Ribok).

Ribha : Phi kren lei kumta kpa, haba ngı phah ïa phi ban leit shah sumar ba phin koit noh te Ïa, ïarap lem kong Li, kyrshan ma me Ribok. (Kı pynhiar suki ïa u Raikut nalor jingthıah bad suki jaı ki ïalam ïa u shabar).

Riakor : Ïa mei dang rung ha taxi ngan nang khang ma nga ïa ka ïing. (Mar ïadep ka mih bad ïohsngew sa tang ka jingïaid jong ka taxi).

Scene ıv

(*Ha Bank don u Mon, ki para ba ïatreı lang, rung kynsan u Roland uba la buaıd kyiad*).

Roland : (U hylla kynsan ha khmat ka *counter* ba shong u Mon). Shano uto u Raikut? Mynta ka sngi ruh u khlem wan trei? (U peit sha u Mon) Me pat me la leh kumno ïa kata ka pisa jong nga?

Mon : Ka pisa aïu kata? (Baroh ki la ïa ang lyngngoh ïa kata ka jinghylla kyrkait jong u Roland). Peit shane nga la ong ba me ïatip hi ma me bad u Raikut, te me wan pyrta shla ïano hangne?

Baroh : (Ki la ïapasiaw) Ka pisa aïu? Ka pisa aïu kata. Uei uto?

Phida : (Ka pasiaw) U kontraktor, uto u Roland, phim ithuh?

Roland : Ngan ym aili, da lei lei ruh ngan ym aili. Phan ïabam ei ïa ka pisa jong nga phra phew hajar na madan ha madan, ngan ym aili. Ngan thoh ha ka kot khubor, ngan da thad khlem raiñ! Ap, sa peit!

Mon : Khie leh katba me sngewbit. Wat wan hylla hangne ïoh nga phah kem da u pulit.

Roland : Pulit ... pulit! Ngan phah kem kylla ïa me baroh, khun ka nongtuh. Ngan sa peit. (U mih noh artad na jingkhang).

Mon : Ka riewkai! Ha ka buaid ha ka kren heh. Dang tuh mano, ka shu wan kynnoh tuh ïano? Phi ïa ïohsngew em? (U Mon u pynkohnguh ïa ki lok ba ïatrei lang).

Lam : Tip seh bah tuh mano? ngin leit ïatip shano ma ngi ki rit ki ria? Ïatip hi ma phi keiñ kiba lum kiba kit pisa. Ne phi ong kumno? (U pynkohnguh kylla ïa u Lumlang bad ka Phida).

Mon : Sngap jar Lam ma me ruh, wat pynshit khlieh ïa nga dang step dang step. Ani, ka pion ka kren kum u ophisar.

Baroh : To ïasngap noh phi.

Mon : Sngap noh keiñ. Me ruh u nang ang. Ha leh la tuh ma me bad uto u Boss? Ka leh dohlap?

Lam : Phin long pap bah lada phi kynnoh ïa u Boss. U Boss jong ngi uba la bam ja nangne

um pat ju don dak mynno mynno ruh. Haw ong ym dei? (U phai sha ki lok ba ïatrei lang).

Mon : Keiñ noh me wat ïashah Boss palat, balei u ai kroid lang ne ïa me ruh?

Lam : Peit bah, nga shu burom ba phi heh kyrdan ïa nga, lym kumta ïoh nga tamak. Phi kren tang ban lait synaw. Tang ka jingsngew ruh phim don, u briew u dang pang hop hop ha hospital, phi pat phi dang kynnoh tuh ïa u. Phuit!

Mon : (U peit sha u Lam, uba heh met bad heh ksah, kita ki pynkynmaw ïa ka jingdom bad ka bor jong u Lam. U kren pynjem). To, to, khie ïatrei noh la ka kam, la ang sa ki briew baroh.

Scene v

(Ha Nazareth hospital, don ka Riakor ha syndah jingthiah u Kpa, ka bat la ka kot khubor ha kti ba kan ap ïa la u Kpa ha kata ka sngi).

Riakor : Pa phi la kwah jingdih? ngan pynkhleh noh da u *horlicks*?

Raikut : Em khun, nga dang shu dep kumto shuwa ba phin wan ma phi i dang shu dep pynai i mei jong phi.

Riakor : To kata. (Ka plied artad ïa ka kot khubor Khasi, ka ïeng na ba shong bad pule artad ïa kata ka kot khubor). Wow ko Blei!

Raikut : Balei, jia aïu, ka thoh aïu khun?

Riakor : (Khlem nang kren shuh, ki laiñ khlieh kata ka kot khubor Khasi kiba heh bha ba la thoh] Wow! Kaei! (ka pule suki) THOK U BRANCH MANAGER KA BANK, U RAIKUT: BAM EI KA PISA KI BRIEW. Wow ko Pa. (Ka lynñiar kliang).

Nos : (Ka la wan mareh stet ka dang mut ba shitom eh u Raikut) Jia aïu bah? balei phi shitom eh ne? Balei ine i khun jong phi i lynñiar kumto?

Raikut : (Um nang kren shuh, u shu kdew beit sha ka kot khubor).

Nos Rangbah: (Ka shim ïa kata ka khubor bad pule katto katne). Wow shisha! Phi dei ma phi mo i bah Raikut? Phi la leh aïu kumne?

Raikut : (Um sngewthuh shuh, un khie na ba thiah ruh um lah u kner ïa kata ka kot khubor ban peit da la ki khmat thoh aïu hangta? Brup u jaw ki ummat, kynsan u bat ïa ka shadem).

Nos Rangbah: Bat bat kong ngan leit khot Doktor (ka hukum ïa ka Riakor). Sister! Sister! (Ka khot ïa ki nos khynnah). Wanrah ka oxygen bran bran.

Nos Khynnah: (Bran bran ki wan rah kata ka oxygen). Kane Sister!

Nos Rangbah: Khie leit khot Doktor bran bran (ïa lade pat ka pynkhreh ban pyndait kata ka oxygen).

Riakor : (Ka ïam kthang) Pa, Pa balei kumne? Mano ba la pynlehraiñ ïa phi haduh katne? Wow ko Pa! Kren seh Pa! (Rung u Dr.Manik bad ka Nos Khynnah).

Nos Khynnah: (Ki Nos ki ïabat bad khroh ïa ka Riakor. U Dr.Manik pat u twad ïa ki *pulse*). Shim sister ai kane ka injekshon. Balei i kylla kumne haba i la kham i phngaiñ hynne mynstep?

Nos Rangbah: Sngap shane (ka pyni jar jar ïa kata ka kot khubor). Phi ïohi?

Dr.Manik : *Impossible! Impossible!* Ngam lah ngeit da lei lei ruh em. Nga ithuh bha ïa u Raikut. Um long kumta, khlem pep la don ba shet bad bishni ïa u. Uba pli la dei hi keiñ ban ïoh *heart attack*, u tang shu tip briew sa khot ïa nga. (U phai sha ka Nos Rangbah nangta sha ka Riakor). Duwai ïa u Blei, khun.

Scene vi

(Ha Bank, baroh ki nongtrei ki la shu ïalap ïa kata ka khubor shaphang u Raikut. Don kiba sngew synei eh ïa u hynrei don pat ki bym nang ong ei ei).

Mon : Ade! U la leh shisha u Roland ïa u Boss, ngam poi pyrkhat. Te uba dạ tyngeh shisha. Tangba yn ong kumno u Boss jong ngi ruh uba leh hi te. Tip um dap bai dih i mat u la shu bam klep sa ïa ka pisa kiwei? (U pynïohsngew lut ïa kiba trei hangta).

Lam : Ngi ki rit ki ria te ngin kit pap aïu ka mo kong? (U pynkohnguh ïa ka Phida hangta), tip tang kiba leh keiñ! Yn shu ïakynnoh khlem da tip thikna te ïoh sah pap ei ha pyrthei. (U rah artad la ki kti sha jrong kum ban thet). Nga te nga thet kti ïa lade ho!

Mon : Thet kti? Thet me, ïoh me ïa ngat lang, peit ho!

Lam : Wat dait ho ïa nga. Naduh hynnin nga la ong sumar bha ïoh nga pyni jingdom.

(Ki nongsei pisa bad nongwan thep pisa ki ïakren ha kyndong saw san ngut na ki).

Nongbuh Pisa 1 : Ban shaniah ha kane ka bank te imat ym long. Sngew shyrkhei mo?

Nongbuh Pisa 2 : Sngew shyrkhei keiñ, ngi nang shaniah ban buh pisa ha Bank ba tieng ïa u nongtuh ha ïing, pynban ha Bank hi don ki nongtuh te, kane te ka kam ka ban ïap phi.

Nongbuh Pisa 1 : Nga te mynta ka sngi hi ngan sei lut ki pisa baroh ngan thep noh sha kawei pat ka Bank.

Nongbuh Pisa 2 : Shuh phi, phi la shu kren bieit, yn sei lut ki pisa baroh? Kata te phi la kren bieit. Haleh bud sa u nongtuh nangne uba la nang ïohsngew aïu ngi ïakren?

Nongbuh Pisa 3 : Kata ruh kaba dei phi. Tangba ha nga hi te ngam ngeit ba u Branch Manager un leh kumta. ynda ong pynban ïa u Kashar (u mut ïa u Mon) te sngew dei seh, ïoh u bakla ai ne bakla shim na ki briew ba wan thep wan sei pisa?

Nongbuh Pisa 1 : Kata ruh kaba shong nia, kumno u Branch Manager un bam pisa haba u shim beit tang ïa ki jingkheiñ ka pisa lei ka leit beit sha *Main Branch*?

Nongbuh Pisa 2 : Ym ïa nang ong shuh phi. Phin ïashah ïa no? Ne pynrem ïano? Tip sa tang uba na jrong.

(Ka sngi ka kut tang ha ki khana jah burom ïa u Raikut bapli. Katba u Mon pat um i leh pyrwa ei ei ïa ka jingshah pharep u Boss jong u).

ACT V

Scene i

(Ha Nazareth, u Raikut, u la tip briew bad ïa ka oxygen la weng noh, don u Dr.Manik bad ka Ribha ryngkat ka Riakor bad u Ribok).

Dr.Manik : Kumno i long mynta? (U phai sha ka Ribha).

Ribha : I Sister i la weng noh kato ka kor oxygen. I Kpa i la peit mat tangba i dang tlot.

Dr.Manik : (U shim ïa u jri eksamin bad u khyndiet ïa ka sopti thiah u Raikut). nangta phi sngew kumno?

Ribha : (U kren mian mian) Nga la kham bit Doktor.

Dr.Manik : (U phai sha ka Ribha) Phi lah ban ai jingdih ïa i. Phi ruh bah Raikut wat pynkhuslai ïa lade. Ym long ba phin pyrkhat khuslai ei ei ruh em, phi ïohsngew?

Raikut : (U jaw ummat bad kohnguh khlieh. U Doktor ruh u mih noh. U Raikut pat u la ïaleh ban ïohthiah).

Ribha : (Ka kren marwei) Ade lah da khatwei shiteng! (Rung u Ngaid).

Ngaid : Raikut balei haduh katne? Phi pang kumno, haduh ba phin da poi hospital?

Ribha : (Ka pyni dak da ka 'ti kdew ban set ïa ka shyntur) Shish! i dang ïoh thiah i mat, i tlot eh, ieh wat kren ïa i.

Ngaid : Nga ruh nga pang te Kong Ri, nga khlem poi trei ar sngi bad khlem ïoh khubor ei ei shaphang u Raikut. Tangba phi ruh phin ïaphah khubor shano keiñ ïa nga? (U kren lyngkut hangta u bteng bad kren suki) I pang kumno ka?

Ribha : Ngam nang ong shuh, la khleh bun jait ki jingpang. Ka *T.B* ruh kato, ka *Blood Pressure* ruh kato, mynta pat sa ka *Heart Attack* naduh ba ïoh pule ïa kato ka khubor.

Ngaid : Shisha phi kong Ri. Ki la shu ïathok bad kren beiñ ïa u Raikut. U briew u bym ju don dak mynno mynno ruh mynta pat la sah dak sniew haduh katne.

Ribha : Ieh i mat koit shuwa i Kpa, in hap pynshisha ïa kane balei in shu shah kynnoh pap ...

Ngaid : Hooid keiñ kong Ri, nga ruh ngam sngew ïahap ba in shu shah thoh khlem raiñ haduh katto. hap lap hi ïa ka jingshisha.

Raikut : (U phai suki ba u ïohsngew ïa ka sur u Ngaid). Mano? (da ka sur kaba jem).

Ngaid : Ma nga u Ngaid. Phi long kumno lok? (U bat artad ïa ka kti kamon jong u).

Raikut : Nga la kut katto imat (u jaw ummat) nga la rem lok, nga la . . . (u ïam).

Ngaid : Balei phi kren kumta? U Blei un don ryngkat bad phi, koit noh, phin sa koit, ngin ïadonbok lang ïa phi.

Ribha : Wat kren eh Kpa ba phi dang tlot (ka phai sha u Ngaid) ym dei bah Ngaid?

Ngaid : (U ruh u sngewthuh bym long bun ktien) Hooid keiñ kong Ri. nga ruh ngan hap leit noh ba la dei ka por bam, nga ruh nga dang dih dawai te. To kata lok baieit ngan sa wan biang janmiet lada nga lait, thiah suk bad koit noh kham kloi (u mih noh artad).

Scene ii

(*Tang mar ïamih na hospital u Ngaid beit beit u leit sha Shillong Club, don lypa u Ron bad u Mulot kiwei pat ki lok u Raikut bad u Ngaid. Rung u Ngaid da ka khmat kaba sngewsih*).

Ron : Balei kumne Ngaid? Balei me i leh sngewsih sat katne katne?

Ngaid : Nga sngew, hooid nga da sngewsih palat. balei mem tip ei ei seh? Mem tip ba u lok baieit jong nga, nga mut u Raikut u don ha hospital? Nalor kata pat sa ka shah pynkhlem raiñ uba pli.

Mulot : Ngi sngewthuh ïa ki jingsngew jong me. Tangba yn leh kumno? Kane ka nusib jot.

Ngaid : Nga ruh nga shu wan hangne tang ban ïakynduh ïa me namar ba nga la kular lyngba ka phone ba ngin ïakynduh. Hynrei ban ïohi hi kumto ïa la u lok te ngam don mon shuh ban ïawan hangne.

Ron : Me mut kumno? (u kem ktien pynstet) Me mut ba men ym rung shuh ha Club ne ban ym dih shuh ne?

Ngaid : Ban kren ïa ka jingshisha, nga mut ban ngan keiñ noh kane ka leh jawa. Nga la ngop la biang ha une u khawiang bad haba nga peit ïa u Raikut nga da isynei palat palat ïa u (u pyrsad mynsiem khia).

Mulot : Te me la kut jingmut shisha kumta? nga te ngam pat nang rai. *I still want to enjoy life.* Shisha! Me pat Ron?

Ron : Nga ruh imat kum ma me te Mulot. ban da mon eh ïa ka kyiad te em, hynrei ban ieh pat ïa ka nga sngew kum bym ïoh paralok bang ja.

Ngaid : Mem pat ïasngewthuh ïa ka jingim. Ha nga hi mynta nga la sdang pei phang balei u Raikut u kren bynñiaw barabor tang ïa u Jneng uba la ïap dih. Nga la sngewthuh, pleng nga la sngewthuh.

Ron : Me sngewthuh aïu? Ïathuh lem ïa ngi ruh.

Mulot : Pynsngewthuh lem keiñ me!

Ngaid : Ba u Jneng u khlem lah ban kylla shuwa ka por bad u ïap dih. U Raikut u bynnud ïa la u lok. Ïa lade ruh mynta u sdang ban bynnud ïa la ka jingim ba u la pynsyrwa ei ha ka dih.

Ron : (U theh shi pek ha ka klat thylli ba la don lypa halor miej) Shim kane Ngaid, ngi la dep la ar dieng naduh hynne. Kane ïa me, shim (u rah ïa ka klat).

Ngaid : *No, thanks, please*, ngam treh, shisha ngam treh dih.

Mulot : Mem treh tang mynta ne junom?

Ngaid : Ngam pat nang kular. Tangba ngam treh mynta, ieh noh (u khynñiat da ka kti ïa ka klat).

Ron : Lada mem pat lah rai te shim beit keiñ me, ïa ei ban ïaleh mynleh? (u da kren khor).

Ngaid : Em ngam leh mynleh nga sngew shitom ngam kwah ban jia kum u Raikut. Lada nga lah te ngan iehnoh shisha. Ngan ïaid noh artad ba ngan hap leit biang jan miet sha hospital. *Bye* (u ïaid artad).

Ron : Ade! U la lah shisha i mat uto u bhai.

Mulot : *Forget him! Let's enjoy* uba lah ai un dang lah ngi u bym pat lah ai ngin *enjoy.*

Scene iii

(Ha Bank, don u Mon, u Lam, u Lumlang bad ka Phida. Rung u Ngaid da ka jingdom).

Ngaid : Kaei kane phi ïaleh ïa la u Boss. ngam ngeit ba u Raikut un leh kum kita ki kam poh? Ngi dei ban wad ïa ka jingshisha balei un shu long 'lang kñia? (U phai sha ba don ki jong u Mon bad u Lam) Ne phi ïaong kumno?

Mon : Ho . . . oid. (u jubab mynthi).

Ngaid : Hooid, hooid, tang ka ktien shano? Dei ban wad ïa ka jingshisha.

Lam : Ka dei bah kata. nga ruh nga sngew ïahap jingmut bad phi.

Ngaid : Sngew ïahap jingmut? Haba sngew kumta te mynta mynta hi dei ban lap ïa ka jingshisha. Phi kiba ïatrei hangne phi la ju bna ba u bah Raikut u dei uba tuh ne uba thok uba shukor?

Baroh : Em (ki jubab lang).

Ngaid : Te ïaei heit phi ïasngap mynthi khlem da wad ïa ki jingshisha baroh? Haleh uta u briew uba thoh ïa kata ka khubor u khlem thep pisa hynrei u shu kwah ban pynkhlem raiñ ïa ka Bank jong phi, khamtam ïa u Raikut? Phi dei ban leh ei ei.

Lam : Nga ruh nga shim khia ïa ka jingong i Bah Ngaid ba ngi dei ban wad ïa ka jingshisha. Wat la nga dei tang u pion ruh, hynrei nga la trei hangne la bun snem bad nga tip bha ïa ka jinglong i Bah Raikut.

Mon : (Sha u Ngaid) Me dei uei ma me u ban wan tuklar ïa ka kam pohïing jong ngi? Ade! u briew uba nabar ruh u nud ban wan mushlia ïa ka kam jong ngi hangne, huh! (Mar kumta u Mon u mih na kamra ban leh mynleh leit dih sha ha dukan ryngkat ka thnum artad ïa u Ngaid). Leh stad leh nang, lorni, shish . . .

Ngaid : Ym dei ho ba nga wan mushlia tang namar ba u Raikut u dei u paralok jong nga! Hynrei ba ngi ban lap ïa ka jingshisha halor kane namar ka ktah ïa ka burom ka ijot ki ophisar Khasi baroh.

Lam : Balei phi shu sngap naduh hynne bah Lum? Pynshisha ma phi seh, nga la ju ïohsngew ba phi don ïa ka bor kaba phylla. Te balei phim pyni hangne mynta?

Ngaid : Oh dei ma phi keiñ i bah Lum iba ju pynduwai ïa kiba pang ruh? Te haba phi don ïa ka sap ba phylla, te balei phim ïarap ban pynshisha? kat kane ka khlemraiñ ïa u Raikut! Ym dei ba nga tuklar ïa ka kam *bank* jong phi ho, kumba kynnoh uto u Bah Mon.

Lumlang : Ngam ju kham pyndonkam klumar ïa kane ka bor, ngam ju leh ruh ïa ka ban pynsniew ïano ïano.

Lam : Ngim ong bah ba phin pynsniew ïano ïano, hynrei tang ban ïoh ksai ïa ka jingshisha; namar ngam ngeit da lei lei ruh ban ong ba i Bah Raikut i dei u nongtuh.

Lumlang : Lada phi ïapynbor, te to ngan pyrshang, na ka bynta kaba bha. Nga te nga dei tang u briew hynrei ngan pyrshang ïapan. To kata, ïasngap shipor. (U dem ngun la ka khlieh shaphang mihngi bad pyndait ïa ki sla kti baroh artylli. U kren suki suki kumba thnum, tang ïa ki kyntien ba khatduh lah ban ïohsngew). Pynshai ma phi ki blei, pynshai! Wei ban shah lehraiñ ma ngi u bynriew haba shit haba shai, te hei ho! Ym don hok ym don hukum ïa u bynriew ban thok ban shukor kumne. Hei sakhi ma phi ki blei na irong na tbian ho! (U khyllie la ka khlieh bad pyllait pat ïa la ki kti).

Lam : Phi la dep bah? Phi la lap?

Lumlang : Ngam pat lap, tangba ngan sa lap kumne. Lam, ma me khie leit wanrah kato ka *ledger No.*D/29, hangto ngin lap ïa ka *account No.* u Roland.

Lam : (Leit bad shi khyllip mat une u la da wan). Shim kine ki *ledger* (u sei pynstet bad buh halor ka miej jong u Bara Babu, u Lumlang). Shim pynpeit lem ma phi. Nga ruh nga lehraiñ ban ong ki briew ba u Boss jong ngi uba tuh.

Lumlang : Hooid keiñ wanlam hangne ngan da shek bha. (Nangta u kheiñ tiak pa tiak mynno wan thep pisa u Roland bad mynno u wan sei bad u lap shisha ïa ka *cheque* ba dang shu lah sei 50 hajar kawei bad 30 hajar kawei pat. Nangta u sdang ban

ïanujor sa ïa ka jingsoi ha kata ka *cheque* bad ha ka *register* ha ka por ba dang sdang plie *account* u Roland). Hangne nga la lap! (U ïeng kynsan na shuki ba u shong) ale, ale peit shane! Kane kam dei ka saiñ u Roland.

Lam : (U tur ha khmat ha khmat) Hawto, (u tan ïa ka *register* ban peit) kam dei ka jong u? Te ka jongno heit?

Lumlang : Don ba saiñ tuh. Kane ka dei ka *forgery* paka.

Lam : Ka *forgery* aïu kata? Kata dei ka kynthei kaba saiñ tuh? Kaba nangno? Phi ïa ithuh?

Lumlang : Keiñ me bieit, ha ka bieit ha ka leh stad. *Forgery* ka mut ba saiñ tuh ïa ka kyrteng kiwei keiñ me, me sngewthuh?

Lam : Kumno bah phi tip?

Lumlang : Kumne nga tip? Peit peit kane ka saiñ i kumba dei kajuh bad kane kawei (u sei ka *cheque* bad ïanujor bad ka saiñ kaba don ha *register*). Me i kumjuh ym dei khlem duna ei ei? me tip duna haei?

Lam : Em bah.

Lumlang : Shim peit ma phi shato ruh (u ai ha kiwei de ban peit). I kumba ka biang thik em? Khlem duna, hynrei don ka jingduna, peit, ha kane ka *register* don uwei u dot haneng bad uwei pat harum. Peit kane ka *cheque* pat ym don dot bad haneng bad harum. Te ym dei heit ba saiñ thok ïa ka jong kiwei?

Lam : Te phi mut ban ong ba la saiñ tuh u bah Raikut? Ngam ngeit!

Lumlang : Ïa kata te ngim pat nang rai, ngi dei ban da ïawad keiñ. Ap ngan peit ïa ka tarik ba saiñ ïa ka (u peit ïa ka *cheque* bad ha ka *ledger*) Oh kane nga la lap17th u August,'85. Dang mynshisngi. Ka dei kaba ong ma me ba ym lah long ban dei u Raikut.

Baroh : Balei? Balei? La lap ïano ïano?

Lumlang : Ngam pat lap tangba ngan sa lap. U Raikut u khlem wan trei mynshisngi bad u la phah ktien ha ka khun jong u ba un leit phah *test* ne X-ray. Te um dei ma u. Nga suba beit nangne hi na Bank. Mano ba shong slem ha kato ka sngi?

Baroh : Ngi la ïaleit shuwa ka lai shiteng tang shu leit lut ki *customer* bym don i bah Raikut.

Lumlang : Nga ruh nga la hap leit kloi ha kato ka sngi. (U pyrkhat shiphang). Hangno u Mon, ngan kylli sa ïa u?

Lam : Oh! Uto? Mar synong ban ïawad ïa ka jingshisha, u la krad sha dukan sha. nga ïohsngew u thnum artad ïa ine i bah Ngaid, u ong ba i wan batai stad.

Lumlang : Lam, khie khot ïa uto u nongap jingkhang hangne. U lah ban tip mano ba shong slem ha ka 17 tarik namar u don *duty*. (Rung u nongap jingkhang).

Phil : Sahep, phi phah khot ïa nga?

Lumlang : Hooid, me don haduh katno baje ha ka 17 tarik, nga mut mynshisngi hangne ha *bank*?

Phil : Nga don haduh san shiteng bah ha khmat jingkhang bad nga la leit sha ïing ap khyrdop haduh hynñiew baje ba nga don *duty* haduh katta por.

Lumlang : Haba kumta me kynmaw mano ba mih khatduh eh na *bank* mynshisngi?

Phil : (u bat ïa la ka tmoh kum uba pyrshang ban kynmaw) Hooid bah nga la kynmaw, ha ka por san duna ei ei nga dang mut ban khang noh ïa ki jingkhang ïit bad jingkhang bah baroh, nga lap ba u Bah Mon u dang don hapoh sa tang marwei.

Lumlang : U dang leh aïu katta haba baroh ki la ïaleit lut?

Phil : Ngan leit tip shano phi Bah, u shu ong ïa nga 'nang khang noh ki jingkhang ïit ba sharum', te kumta nga la leh. Ïa lade te u don ha la kamra tip u leh aïu te ngam tip.

Lumlang : Te khie noh katto la biang (mih u Phil). Ieh kam pher ban shu kynnoh ïano ïano kam sngew dei. Ap nga don ka buit lada thaw ban lap ïa ka jingshisha. (Mar kumta u Lumlang u leit beit sha ka borti buh ñiut ha kamra u *cashier*). Ale Lam, bud ïa nga! (Baroh ki khmat ki ïabud lang shata shaba ïalam u Lumlang ïa u Lam).

Lam :Ngin ïaleit shano bah?

Lumlang : Ngin ïaleit shano? Hangne hi. Shim sei kito ki kot jot baroh na borti buh ñiut.

Lam : Yn leh aïu sa ïa kine ki kot jot bah?

Lumlang : Sei beit nga ong, plie ïa kawei pa kawei kaba la khñiot ruh, ai hangne.

Lam : (U plie ïa kawei pa kawei). Shim kane bah.

Lumlang : Am hangne, (u peit artad bad buh noh harud miej, ynda la poi ha kaba san). Kane nga la lap! Sala, sei shuh dang dei ban don.

Lam : Phi la lap bah? (U Lam u sei pynstet bad ai ha u Lumlang). Shim bah kine ruh.

Lumlang : Wow ko Blei! Kine ruh ym dei tang ki jong u Roland hynrei ki jong kiwei ruh sa ar tylli (u pynbeit ïa kita ki *deposit slip* ba la dep *counter sign* u Raikut na ka bynta ban thep ha ka *account* u Roland). Peit shane mynta ngi la lap ïa ka jingshisha. Ngin ïa sakhi lang baroh uba don hangne bad phah khot shisyndon ïa u Roland, la ki dei ne em kine ki *deposit slip* ba la thoh ma u bad *counter sign* u Raikut ha ka 16 tarik. Lada u ong hooid kata la leh u ksuid jong ngi nangne.

Lam : Hooid bah. (Mar kumta u la dial ïa ka number jong u Roland sha ïing bad donbok ba u don ha ïing). Hello, bah Roland? . . . Ma nga u Lam na Bank . . . ngi donkam ïa phi ha Bank hooid . . .

wan kloi shane la lap sabut wan noh mynta . . . to kata. (U buh ïa ka phone). Un sa poi kumne u ong.

Scene iv

(Ha Bank, don lypa u Lumlang, u Ngaid, u Lam, bad ka Phida. Rung u Roland).

Roland : Phi ïa phone ïa nga ba la lap sabut? Phi la lap ba tuh shisha u Raikut?

Lumlang : Em ym dei u Raikut. Peit shuwa kine, ki dei ki jong phi?

Roland : (U khmih pynstet bad peit). Ki dei, hooid, ki dei kine, peit peit kane ka jingsoi ka jong nga hangne nga thoh (thep da nga dei ma nga uba soi hangne). Peit nga la phah *counter sign* ha i bah Raikut. Peit kane ka *round seal* jong i. Hynrei shano pat ka *pass book*?

Lumlang : Te ïa kane ka pisa khlem thep hynrei la shu *withdraw direct* namar ka dei na kane kajuh hi ka Bank. Ap ngin da wad sa ïa ka *Pass book* jong phi. Ka dei ban don hangne hi hajan. (U khyllie ïa ka ïit ba la tap da ki katto katne ki kot donkam na ka miej u Mon). Oh kane! Nga la ong em ba ka dei ban don hangne hi hajan?

Roland : Te phin leh kumno mynta?

Lumlang : Ngim banse ban ai pulit, bad phah *test* artad ïa kine ki dak ha ki stad bishar dak. Kin hap bishar lada kane ka *sign* ha ka *cheque* ba la *withdraw* kam dei ka *sign* jong phi te ka la dei beit ka jong u trai kane ka borti buh ñiut.

Roland : Ïano phi mut bah? Mano ba dei trai jong kane ka borti buh ñiut? Haba hangne shong tang i bah Mon marwei?

Lumlang : Yn sa ïapeit ïa ka ban sa jial (U lum u lang ïa ki kot ki sla baroh). Lam phone pulit!

Ngaid : Kaba dei phi ïohi em? Mynta shu shah kynnoh ei kha ma kha u Raikut u bapli kynrad, lada u dih ruh sa lei tangba um dei u nongtuh. Nalor ba u dang pang katto? (U la kren dom). Nga la sngewthuh bad suba hi ïa uto u Mon ba tang shu ïakren hynne u la phet kumto. Lada dei ma u u dei ban ïoh bainong ban pynshitom da ka aiñ.

Scene v

(Rung ki Pulit ha Bank).

Pulit Rangbah : Kata phi la lap ksai mo ïa kato ka *case*, ba shah kynnoh u Raikut? Ai ki kot ki sla hangne bad ngan leh ïa kaba donkam. Ngan ym shim por sa ban pynshisha ïa kane. Wat shah ïano ïano ban leit nangne katba ngam pat wan. (Ha u pulit ar khlur) Shim ma phi kane dang leit sha kato ka *Department* bad phah shek ïa kine ki dak. Phah kin pynshisha ïa kine kiei kiei baroh. (U thoh ei ei hangta). ai beit da kane kiba dei trei hangto ki la sngewthuh hi kumno ban leh. Pan noh ïa ka *report* mynta hi.

Pulit Khynnah : Hooid Sahep, ngan wan rah ïa ka *report* hangne?

Pulit Rangbah : Hooid khie, ngan dang leh ma nga ïa kaba donkam (u la pynkhreh lypa ïa ka

warrant ban kem ïa u nongleh bymman, sa tang ban shu pyndap beit ïa ka kyrteng jong uta. Ki pulit ki mih noh ban leh la ka kam).

Lumlang : Lam, khie leit khot ïa u Mon na dukan sha, ong ba un wan shisyndon ba ym shah leit ïano ïano ruh, kata ka dei ka hukum ki pulit.

Lam : Hooid bah. (hamar ba u mut ban mih u ïakynduh ïa u Mon ha jingkhang). Rung shapoh bah Mon ba la wan ki pulit.

Mon : Ban leh aïu kine ki pulit? (U leh mynkylli lyngngoh, hynrei u la thangïong hi *ngaiñ*). balei la wan lute bank ne?

Lam : Em bah Mon, la jan lap ïa u *nongtuh*.

Mon : Mano mano ba don? (U peit sha u Ngaid) Oh! Utai u dohlab ruh u dang don?

Lam : Baroh ki dang don lut. Tangba i Kongrit die ja hangne te, yn ïoh dohlab naei hangtei?

Mon : Ïaid me bieit sian? (Sha u Lumlang) Balei haduh katne katne? (U leh lyngngoh) Tang na ka bynta kato ka khubor ruh da wan pulit? Te balei kim leit sha ïing u Raikut?

(Hamar kata ka por rung kyndit u Pulit Rangbah bad kiwei pat ki pulit)

Pulit Rangbah : Sngap jar! Ym dei ban bun nia mano mano ruh. kane ka *report* nga la wan rah. Mano uta u Mon?

Mon : Ma nga Sir, baleị jia aïu?

Pulit Rangbah : Jia aïu? Pleng me bun ktien blab shi blab bad ka kdew kti ïa kiwei mo? Kane ka *warrant* ïa me. Teh hetkari ïa u. (U hukum ïa u pulit khynnah khlem ap ban kren shikyntien ruh u ïalam beit sha thanat). Ki jingtohkit kiba bniah ki dang ïaid. Phi ruh bah (u phai sha u Lumlang) pynbiang ki *report* pyrshah ïa une u nongtuh.

Lumlang : Hooid Sir, dei ban *suspend* ïa u! Ngin sa thoh da ka jingkyrpad synrop lang ban phah *suspend* ïa u. U bapli u Raikut (u kynjik) Shish phi!

Scene vi

(*Ha Nazareth hospital, la ker tawiar ïa ka jingthiah u Raikut da ki ba ha ïing, nangta u Dr.Manik bad ka Nos Rangbah. La pyndait jri oxygen ha khmut jong u Raikut. Rung u Ngaid, u Lumlang, ka Phida bad u Lam*).

Ngaid : Raikut, Raikut! katto te phi la lait na ki jingleh raiñ ngi la lap ïa u nongtuh (u da kren kynphia kumba thait eh).

Dr.Manik : Jai, jai bah, ym long kren eh hangne (u twad artad ïa ki *pulse* jong u Raikut bad u loit noh ïa u jri eksamin na shkor bad u tawah ïa u ha ryndang). Ym don jingkyrmen shuh. Sister, weng noh ïa kato ka oxygen. (U phai sha ka Ribha bad ki khun) Pyndih um khatduh ïa i.

Ribha : (Ka jaw ummat) Shim khun bat khatduh ïa i Pa. (ka theh um na u phlas ha ka pela bad shim ka shamoit rit). Dih Kpa, wat sahnud ïa ngi. Shim khun phi ruh pyndih.

Riakor : (Kane ka ïam suk shi suk bad shim artad shi shamoit i um). Ma nga P[illegible]i Kong kong baieit jong phi, dih Pa. (bhu ka ïam eh). (Ngai noh ki khmat u Raikut bad jlang ka kamra shipor ka kynjah kum bym don briew).

Dr.Manik : Nga sngewsih keiñ kong, nga la ïaleh katba lah ban ïarap ïa u Raikut hynrei ka shong ha ka mon u Blei. Pyntngen ïa lade Kong! (U phai sha ki khun) Phi ruh Kong kong, pynjai jai ïa lade. (U phai sha u Ngaid) Phi pat ale bad nga; ngan pynbiang ka *Ambulance* ban ïoh rah ïa ka met u Raikut sha ïing, sa nang leit shaw briew shuh.

Ngaid : To, Doktor. (U ïam artad). Ngi nang wan mareh ban ai ka khubor babha ïa la u *lok ba ngi* la lap ïa u nongtuh, pynban u Raikut, u *Raikut u bapli* um ïohsngew shuh. U la ïap! U la ïap! Hu... hu... (U ïam pait dohnud).

Lam : Nga la duh ïa phi te bah, lada ym dei na ka daw u Mon phin nym da ïap kyndit kumne! Hu... hu... Nangno pat ngan ïoh Boss uba kum ma phi? Uba sngewlem ïa ngi u rit u ria baroh. Hu... hu...

Lumlang : Keiñ noh Lam, ïa kaba la jia la jia. la thoh ïa u Raikut ban ïap. Don ba lah ban bat ïa ka jingïap? Kata ngi dei ban pdiang ïa ka jingshisha! (U kren rangbah) Ngan sa pyntip ma nga sha ophis la shai ka sngi. (La ïohsngew ïa ka jingriew ka *Ambulance*).

Ngaid : Kong, dang lum noh ki tiar ki tar baroh. ïa ki *bill* hospital ruh la dep pynkhreh. (Ki rah ïa ki tiar ki tar, bad khatduh ïa ka met u Raikut ha ka *stretcher*. la ïarap da u Lam, u Ngaid, u Lumlang bad u Ribok. Bud nadien da ka Ribha, ka Riakor bad ka Phida. Ki ïaïam). Hu... hu... hu...

HAP KA PYRDA

Rs.35.00